

การวางแผนอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

โดย

นางสาวเนตรชนก บัวทอง

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในรายวิชา 761 427 สัมมนาปัญหาทางธุรกิจ
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2551

การวางแผนอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่4
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในรายวิชา 761 427 สัมมนาปัญหาทางธุรกิจ
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2551

**CAREER PLANNING OF THE SENIOR STUDENTS IN GENERAL BUSINESS
MANAGEMENT MAJOR, FACULTY OF MANAGEMENT SCIENCE, SILPAKORN
UNIVERSITY**

By
Netchanok Buatong

A Research Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

**ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี
Bachelor of Arts Program in General Business Management**

Faculty of Management Science

SILPAKORN UNIVERSITY

2008

ที่ประชุมสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร พิจารณาแล้ว
อนุมัติให้การวิจัย เรื่อง “การวางแผนอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่4
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร” เสนอโดย นางสาวเนตรชนก บัวทอง มีคุณค่าเพียง
พอที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในรายวิชาสัมมนาปัญหาทางธุรกิจ ตามหลักสูตรศิลปศาสตร
บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ

การวิจัยเรื่อง “การวางแผนอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่4 คณะ
วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร” ได้ผ่านการนำเสนอในเวทีวิชาการระดับปริญญาตรี
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ครั้งที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร วันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2552 ณ ศูนย์
มานุษยวิทยาสิรินธร ตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยความร่วมมือกันระหว่างคณะอักษรศาสตร์และ
คณะวิทยาการจัดการ

.....
(อาจารย์ จอมภัก คลิ่งระหัด)

อาจารย์ที่ปรึกษา

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

.....
(อาจารย์ ดร. ธนินทร์รัฐ รัตนพงษ์ภิญโญ)

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี
หัวหน้าสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

1248063: สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป

คำสำคัญ: การวางแผนอาชีพ / นักศึกษา

เนตรชนก บัวทอง: การวางแผนอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร (CAREER PLANNING OF THE SENIOR STUDENTS IN GENERAL BUSINESS MANAGEMENT MAJOR, FACULTY OF MANAGEMENT SCIENCE, SILPAKORN UNIVERSITY) อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์จ้อมก๊ก คลังระหัด. 52 หน้า.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการวางแผนอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร กลุ่มประชากร คือนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 96 คน ในปีการศึกษา 2551 ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่า ในการวางแผนอาชีพ นักศึกษาให้ความสำคัญต่อบุคลิกภาพมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความสามารถ ด้านการวิเคราะห์อาชีพ ด้านความรู้ และด้านการฝึกประสบการณ์ ตามลำดับ

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2551

ลายมือชื่อนักศึกษา .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

1248063: MAJOR: GENERAL BUSINESS MANAGEMENT

KEY WORDS: CAREER PLANNING / STUDENT

NETCHANOK BUATONG : CAREER PLANNING OF THE SENIOR
STUDENTS IN GENERAL BUSINESS MANAGEMENT MAJOR, FACULTY OF
MANAGEMENT SCIENCE, SILPAKORN UNIVERSITY ADVISOR: CHOMBHAK
KLANGRAHAD, 52 pp.

Abstract

The objective of this research is to study career planning of the senior students in General Business Management Major, Faculty of Management Science, Silpakorn University. Collecting data from 96 students in General Business Management Major, Faculty of Management Science, Silpakorn University. It used the questionnaire for collecting the data analysis by using SPSS program for analyses the data. Data analysis with percentage, means and Standard Deviation (S.D.). The results found that the most important for career planning was personality, the next were the ability, the occupations analysis, the knowledge and the internships experience.

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

Faculty of Management Science

SILPAKORN UNIVERSITY

Academic Year 2008

Student's signature.....

Research Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้เป็นอย่างดีด้วยความร่วมมือและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอถือโอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณที่ปรึกษาการวิจัย อาจารย์จอมภักด์ คลังระหัด ที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือ พิจารณาแก้ไขข้อบกพร่อง การตรวจสอบเครื่องมือและนำไปแก้ไข ตลอดจนการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ช่วยตรวจทานและดูแลทางด้านสถิติ จนรายงานการวิจัยสำเร็จไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2551 ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัย ที่ให้ชีวิต ให้โอกาสและให้การสนับสนุนด้านการเรียนด้วยดีมาโดยตลอด ขอขอบคุณเพื่อนๆทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือในการทำการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยศิลปากรที่รับเข้าศึกษา

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของวิจัย.....	2
ขอบเขตการวิจัย.....	2
นิยามศัพท์.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
ความพร้อม.....	4
การพัฒนาตนเอง.....	10
การประกอบอาชีพ.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนอาชีพ.....	18
คุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของผู้จ้างงาน.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	22
การกำหนดประชากร.....	22
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	23
วิธีดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	23
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	23
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	23

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.....	25
ตอนที่ 2 การวางแผนเลือกอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.....	27
ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค จากการเตรียมความพร้อมก่อนการประกอบอาชีพ.....	35
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	36
สรุปผลการศึกษา.....	36
อภิปรายผล.....	41
ข้อเสนอแนะ.....	43
บรรณานุกรม.....	46
ภาคผนวก.....	47
ประวัติผู้วิจัย.....	52

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1. การสร้างแรงจูงใจ.....	12
2. แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	25
3. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวางแผนอาชีพ.....	27
4. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวางแผนอาชีพ ด้านความรู้.....	28
5. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวางแผนอาชีพ ด้านความสามารถ.....	29
6. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวางแผนอาชีพ ด้านบุคลิกภาพ.....	30
7. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวางแผนอาชีพ ด้านการฝึกประสบการณ์.....	31
8. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวางแผนอาชีพ ด้านการวิเคราะห์อาชีพ.....	33

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งสำหรับการสร้างสรรค์ ความเจริญก้าวหน้าและการแก้ไขปัญหาการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ โดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เป็นการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเป็นผู้นำเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งผลิตบุคคลให้มีความรู้ทางวิชาชีพ วิชาการชั้นสูงตามความต้องการและความจำเป็นของประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกและวางแผนการเพื่อตัดทวงความรู้ ความสามารถในคณะหรือสาขาอาชีพที่ตนเองสนใจ เป็นแหล่งความรู้ใหม่และกิจกรรมต่างๆที่นักศึกษาเลือกศึกษาหรือฝึกฝนทักษะต่างๆเพื่อนำไปประกอบอาชีพได้อย่างกว้างขวาง (สุวรรณ จงประเสริฐพร 2540: 3) นักศึกษาที่ได้มีโอกาสเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น ได้ใช้เวลาส่วนมากกับการศึกษาหาความรู้ เพื่อจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ ต้องการพัฒนาตนเองให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพของประเทศชาติ และที่สำคัญ คือ การวางแผนสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต โดยเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่ามนุษย์เราได้ใช้เวลาเพื่อการประกอบอาชีพประมาณ 2 ใน 3 ของชีวิต ฉะนั้นอาชีพ นอกจาก จะเป็นวิถีทางที่จะได้มาซึ่งค่าตอบแทนเพื่อนำไปซื้อปัจจัยต่างๆมาสนองความต้องการทางร่างกายแล้ว ยังเป็นกิจกรรมที่สนองความต้องการทางจิตใจ ความต้องการทางสังคมของมนุษย์และยังเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชีวิตที่ไม่สามารถแยกออกจากพัฒนาการทางชีวิตอื่นๆ ได้ รวมทั้งก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ตระหนักในคุณค่าของตนเองมีความสุขและความสมบูรณ์ของชีวิตด้วย (นวลศิริ เปาโรหิตย์, อ้างถึงใน สุวรรณ จงประเสริฐพร 2540: 4)

ระบบเศรษฐกิจปัจจุบันมีการแข่งขันสูง ความมีคุณภาพของสินค้าและบริการจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อนำมาสู่ความอยู่รอดทางธุรกิจ ผู้ที่เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างผลผลิตนั้นคือแรงงาน ผลผลิตที่ได้จะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับตัวแรงงานเป็นปัจจัยหากแรงงานเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ ย่อมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทำให้เกิดการสร้างผลผลิตนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

การศึกษาเป็นขั้นพื้นฐานของการพัฒนาบุคคลและพัฒนาสังคม การศึกษาจึงมีบทบาทหน้าที่พัฒนาบุคคลซึ่งจะเติบโตไปเป็นกำลังแรงงานของประเทศให้มีคุณภาพ โดยการพัฒนาความรู้และความสามารถเพื่อนำไปประกอบอาชีพ ช่วยเสริมสร้างบุคคลให้เกิดการพัฒนาตนเองสามารถแก้ไขปัญหา และนำตัวเองไปสู่ความสำเร็จได้

การวางแผนก่อนการประกอบอาชีพจึงมีความสำคัญ เพราะการที่นักศึกษาออกสู่โลกภายนอกสถานศึกษาและเข้าสู่ระบบการทำงาน ถือเป็นเริ่มต้นชีวิตของการทำงาน จึงควรมีความพร้อมสมบูรณ์ในทุกๆด้านเพื่อเข้าสู่ระบบการทำงานด้วยความมั่นใจและมีพื้นฐานในการทำงานที่ดี การวางแผนก่อนการประกอบอาชีพจะช่วยเสริมสร้างโอกาสในการมีงานทำของนักศึกษา นอกจากนี้ ยังทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ตนเองและรู้จักตนเองมากขึ้นว่าต้องการทำงานประเภทใด เมื่อเข้าไปทำงานแล้วอาจช่วยลดอัตราการหมุนเวียนของงานได้ เพราะการเปลี่ยนงานบ่อย ก่อให้เกิดการสูญเปล่าทั้งเวลา ความเจริญก้าวหน้าของบุคคล เศรษฐกิจของครอบครัว และประเทศชาติส่วนรวมอีกด้วย ทำให้นักศึกษาที่พบว่าตนเองยังขาดความรู้หรือทักษะในด้านใด จะได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและให้ได้รับการจ้างงาน นำไปสู่การมีงานทำ สามารถช่วยเหลือตนเองและจุนเจือครอบครัว ทำให้อายุระดับชีวิตของตนเองให้ดีขึ้นส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในที่สุด อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งต่อตนเองและประเทศชาติโดยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการวางแผนอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขอบเขตการวิจัย

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

1. ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 96 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาการวางแผนอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านต่างๆ 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการฝึกประสบการณ์ และด้านการวิเคราะห์อาชีพ ภายใต้โครงสร้างตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไป

ค่านิยมศัพท์เฉพาะ

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาศาखाวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคเรียนที่ 1/2551

การวางแผน หมายถึง การเตรียมตัวของนักศึกษาให้พร้อมก่อนที่จะออกเผชิญชีวิตภายนอกสถานศึกษา โดยเป็นผู้ที่มีสภาวะสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจ และสติปัญญา มีความสามารถที่จะเรียนรู้และทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล โดยผ่านการฝึกฝนและการเตรียมตัวล่วงหน้า

การมีงานทำ หมายถึง การได้ทำงานในเชิงเศรษฐกิจ และหมายความรวมถึง การได้งานที่ดี มีความมั่นคงในรายได้ มีความมั่นคงในการทำงาน ทำให้มีความพึงพอใจในการทำงานนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพที่ดีขึ้น

การวางแผนเลือกอาชีพ หมายถึง การเตรียมความพร้อมในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงาน รวมทั้งบุคลิกภาพที่เหมาะสม เพื่อสร้างโอกาสในการมีงานทำและมีความพร้อมในการทำงาน โดยได้งานทำมีรายได้ในการเลี้ยงชีพ มีความมั่นคงในการทำงาน และมีความพึงพอใจในการทำงาน ส่งผลให้นักศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง การนำความรู้ ทักษะ ทศนคติที่ได้จากการศึกษาในภาคทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ โดยเป็นการฝึกงานในขณะที่ยังเรียนอยู่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ในระบบการทำงานและสามารถให้ทำงานได้ การฝึกงานจะเป็นการนำไปสู่การเตรียมทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

การประกอบอาชีพ หมายถึง การทำงานเพื่อเลี้ยงชีพเลี้ยงครอบครัวและตนเอง การทำงานจึงเป็นการช่วยให้มนุษย์สามารถสนองความต้องการด้านต่างๆ ของตนเองได้ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวัตถุ ด้านการนับถือตนเอง ด้านมีกิจกรรม และด้านการริเริ่มสร้างสรรค์

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นแนวทางสำหรับนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในการเตรียมตัววางแผนเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับคุณสมบัติ ด้านความรู้ ความสามารถ บุคลิกภาพ ด้านการฝึกประสบการณ์ และด้านการวิเคราะห์อาชีพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องการวางแผนอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาดำเนิน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนเลือกอาชีพ โดยมีสาระสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งเป็นหัวข้อตามลำดับ ดังนี้

1. ความพร้อม
2. การพัฒนาตนเอง
3. การประกอบอาชีพ
4. การวางแผนอาชีพ
5. คุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของผู้จ้างงาน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความพร้อม

1.1 ความหมายของความพร้อม

ฐิติยา เพชรมณี (2540: 8) ศึกษาความหมายของความพร้อมสรุปได้ว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพที่บุคคลมีภาวะสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสามารถที่จะเรียนรู้และทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะ การได้รับการฝึกฝน การเตรียมตัวและความสนใจหรือแรงจูงใจ

Good (1973, อ้างถึงใน นวรัตน์ 2545: 18) ให้คำนิยามเกี่ยวกับความพร้อมว่าเป็น ความสามารถตกลงใจ ความปรารถนา และความสามารถที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ความพร้อมเกิดจาก ลักษณะทางวุฒิภาวะ ประสบการณ์และอารมณ์ ความพร้อมจึงเป็นการพัฒนาคนให้มีความสามารถ ทำกิจกรรมนั้นๆ

จากความหมายของความพร้อม สรุปว่า ความพร้อม หมายถึง การเตรียมตัวนักศึกษาให้พร้อมก่อนที่จะออกไปเผชิญชีวิตภายนอกสถานศึกษา โดยมีสภาพที่มีสภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความสามารถที่จะเรียนรู้และทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล ดังนั้น การเตรียมความพร้อมก่อนการทำงาน หมายถึง การเตรียมในด้านความรู้ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงาน รวมทั้งบุคลิกภาพที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มโอกาสในการได้งานทำและให้มีความพร้อมในการทำงาน โดยได้งานทำ มีรายได้เพียงพอในการเลี้ยงชีพ มีความมั่นคงในการทำงาน และมีความพึงพอใจในการทำงานส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

1.2 ความสำคัญของการเตรียมความพร้อม

การเตรียมความพร้อมมีผลต่อการเลือกอาชีพ การศึกษาเพิ่มเติม หรือการทำงานทำ หากนักศึกษาต้องการได้งานทำ จึงควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ระบบการทำงาน โดยพัฒนาตนเองและฝึกฝนตนเองให้มีคุณสมบัติเหมาะสมตรงกับความต้องการของนายจ้าง เพื่อให้ได้รับเข้าทำงาน

1.3 ขั้นตอนการเตรียมความพร้อม

ธงชัย สันติวงษ์ (2542: 39) กล่าวถึง การพัฒนาความก้าวหน้าของแต่ละบุคคล ประกอบด้วยขั้นตอนของกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1) การประเมินตนเอง ก่อนอื่นทุกคนควรจะได้รู้จักตนเองให้ดีเสียก่อนอาจทำได้โดยการขอคำปรึกษาแนะนำและการแนะแนว หรืออาจจะกระทำด้วยการทดสอบเพื่อที่แต่ละคนจะได้รู้จักและประเมินถึงความสามารถ ตลอดจนจุดอ่อนจุดแข็งตนเอง ซึ่งจะช่วยให้บุคคลนั้นได้มีการตระหนักถึงตนเองในแง่ที่เป็นจริงมากขึ้น ก่อนที่จะกำหนดแผนงานพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพของตนต่อไป

2) การแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ในขั้นนี้คือต้องการรู้จักค้นคว้าและแสวงหาข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่และที่เป็นโอกาสในปัจจุบันซึ่งสามารถช่วยให้เรามองเห็นว่าตนจะมีทิศทางเติบโตในทิศทางใดบ้าง

3) การกำหนดเป้าหมาย ภายหลังจากที่ได้เก็บข้อมูลและได้ประเมินถึงโอกาสต่างๆ ในความก้าวหน้า ก็ควรได้มีการกำหนดเป้าหมายที่พึงประสงค์ในอาชีพของตนเองไว้

4) การวางแผนความก้าวหน้าของอาชีพและการดำเนินการตามแผนหลังจากที่ได้มีการกำหนดเป้าหมายแล้ว ขั้นตอนต่อไป การวางแผนที่จะให้มีทางสำเร็จตามเป้าหมาย โดยมีการดำเนินการตามแผนและจะมีการตรวจสอบความสำเร็จนั้นๆจนถึงเป้าหมายที่ต้องการ

1.4 วิธีการเตรียมความพร้อม

การเตรียมความพร้อมเพื่อการมีงานทำของนักศึกษา สามารถแบ่งการเตรียมความพร้อมเป็น 2 ลักษณะคือ การเตรียมความพร้อมโดยสถาบันการศึกษาและการเตรียมความพร้อมด้วยตนเอง ดังนี้

1.4.1 การเตรียมความพร้อมโดยสถานศึกษา

ภารกิจของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่สำคัญทางวิชาการ มีศักยภาพที่จะรู้จักเลือกและปฏิบัติอาชีพ มีศักยภาพที่จะแสดงความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองที่ดีในสังคม สามารถสร้างสรรค์เพิ่มพูนความคิดและพัฒนาศักยภาพของตนเอง (ทบวงมหาวิทยาลัย 2530: 57 - 59) ดังนั้นสถาบันการศึกษาจึงเป็นแหล่งบ่มเพาะและเพิ่มพูนเชาว์ปัญญา เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าหาความจริงและแหล่งรวบรวมความดีงามถูกต้อง เป็นต้นแบบของสังคม โดยภารกิจของอุดมศึกษา คือ

1. การผลิตบัณฑิต
2. การทำวิจัย
3. การบริการแก่สังคม
4. การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

จากการศึกษาหลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี ของทบวงมหาวิทยาลัย ศึกษาถึงบัณฑิตที่พึงประสงค์โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ กลุ่มใหญ่ๆ ไว้ดังนี้

1) ความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับบัณฑิตระดับปริญญาตรี

1.1) ความรู้ความเข้าใจในชีวิตและสังคม

1.2) ทักษะการเรียนรู้และการสื่อสาร ได้แก่

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

- ความสามารถในการแสวงหาความจริงทั้งในเรื่องของมนุษย์และเรื่องของวิทยาศาสตร์ด้านต่างๆ
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
- ความสามารถเรียนรู้ทำงานอย่างอิสระ
- ความสามารถทำงานเป็นทีม
- ความสามารถจัดการเวลาของตนเอง
- ความสามารถวางแผน ประเมินและปรับปรุงตนเอง รวมทั้งการทำงานและผลงานของตนเอง

1.3) ทักษะด้านการคิดและการเรียนรู้แบบกลุ่มเล็ก

- การคิดวิเคราะห์ข้อมูลความคิดอย่างจริงจัง
- การคิดอย่างมีวิจารณญาณหรือวิจักษ์วิจารณ์
- การคิดแบบสหวิทยาการ
- การคิดสร้างสรรค์
- การคิดแบบใต้อำนาจหรือสะท้อนย้อนทวน
- ความสามารถในการเผชิญสถานการณ์ปัญหาและการคิด
- การรู้จักตั้งประเด็นและตั้งคำถาม
- ความสามารถเปรียบเทียบและเชื่อมโยงข้อมูลความคิด
- ความสามารถพิจารณาข้อขัดแย้งทางความคิด
- ความสามารถใช้หลักการหรือทฤษฎีในการวิเคราะห์
- ความสามารถสรุปจากหลักฐานข้อมูล
- ความสามารถสร้างความหมายให้กับข้อมูลการคิด

2) คุณลักษณะที่ต้องบ่มเพาะ

- ความมีคุณธรรม จริยธรรม
- ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน คือการมีจิตวิจักษ์ ความมีอิสระในการแสวงหาความรู้
- ความมีจิตสำนึกต่อสาธารณะหรือส่วนรวม คือ ความมีจิตบริการ การมุ่งพัฒนาส่วนรวม
- ความมีวัฒนธรรมในการทำงานจริงจัง
- ความสามารถชี้นำสังคม
- ความกล้าหาญทางวิชาการ
- พลังตั้งใจมั่น
- ความเปิดกว้างต่อข้อมูลความคิด
- ความรับผิดชอบต่อพันธกิจ
- ความสามารถปรับตัวได้ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
- ความสามารถยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงได้ด้วยหลักฐานข้อมูล
- ความอิสระทางความคิด

3) ความรู้ความสามารถเฉพาะทาง เป็นทฤษฎีและการปฏิบัติในวิชาเรียนที่

เรียนเลือกเรียน เพื่อนำไปใช้ประกอบอาชีพในอนาคต

สรุปได้ว่า การศึกษาเป็นการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพโดยให้นักศึกษามีความรู้ ความสามารถเบื้องต้นในการทำงานและสิ่งที่จะช่วยเหลือความรู้ในด้านอื่นๆ นอกเหนือจากที่สถานศึกษาให้ไว้ นั่นคือ การเตรียมความพร้อมด้วยตนเอง

1.4.2 การเตรียมความพร้อมด้วยตนเอง

การเตรียมตัวเข้าไปประกอบอาชีพ มี 3 ลักษณะดังนี้ (กองส่งเสริมการมีงานทำ 2541:

19)

1) การเตรียมความพร้อมก่อนประกอบอาชีพ มนุษย์ทุกคนมีความสามารถ และคุณค่าบางอย่างในตัวเองเสมอ จึงต้องพยายามค้นหาความสามารถในตัวเองและแสวงหางานที่ ต้องการความสามารถนั้นให้พบ ดังนั้นก่อนที่จะตัดสินใจประกอบอาชีพใดๆ ก็ตาม ควรคำนึงถึง หลัก 2 ประการ คือ รู้เขา รู้เรา ดังสุภาษิตจีนที่ว่า รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง

1.1) การรู้จักตนเองหรือรู้เรา การรู้จักตนเองจะต้องผ่านบันได 9 ขั้นแห่ง ความเข้าใจตนเอง ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การค้นหาทักษะ ทักษะเป็นรากฐานของการทำงานทุกชนิด การ ค้นหาทักษะในตนเองจะเป็นประโยชน์ในการหางานที่ถูกต้อง ตัวอย่างของทักษะ เช่น การตัดสินใจ ด้วยตนเอง การเป็นผู้นำ การสื่อสาร การเขียนหรือการพูด

ขั้นที่ 2 การสำรวจจุดเด่นของตนเอง จุดเด่นเป็นลักษณะบางประการทาง บุคลิกภาพที่เหนือลักษณะอื่น งานบางประเภทจึงต้องการคนที่มีบุคลิกบางอย่างที่เด่นเป็นเฉพาะ เช่น งานประชาสัมพันธ์ต้องมีบุคลิกที่เข้ากับคนง่าย รู้จักจัดการเกี่ยวกับคน หรือทำงานด้านบัญชี ต้องเป็นคนที่มีบุคลิกละเอียดรอบคอบ

ขั้นที่ 3 สำรวจความสัมฤทธิ์ผลทั่วไป สำรวจว่าในชีวิตที่ผ่านมาเหตุการณ์ ใดที่มีความหมายหรือเป็นความสำเร็จอย่างหนึ่งของชีวิต ความสำเร็จในอดีตจะช่วยในการวางแผน อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

ขั้นที่ 4 สำรวจความชอบหรือไม่ชอบ ทบทวนถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาในอดีต ไม่ว่าตอนอยู่โรงเรียน ในมหาวิทยาลัย มีอะไรที่ชอบหรือไม่ชอบบ้าง

ขั้นที่ 5 สำรวจขีดจำกัด ไม่มีมนุษย์คนไหนที่สมบูรณ์แบบพร้อม คนเราทุกคน ย่อมมีข้อบกพร่อง การรู้จักตนเอง จึงไม่ได้หมายความว่า การรู้จักแต่ส่วนที่ดีของตนเองเท่านั้น แต่ ยังต้องรู้จักอ่อนหรือขีดจำกัดของตนเองด้วย จึงนับว่าเป็นการรู้จักตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งนำไป ประกอบการพิจารณาเลือกอาชีพได้

ขั้นที่ 6 สํารวจค่านิยม หมายถึง สิ่งที่เรายึดถือว่าดีงาม สมควรปฏิบัติ เช่น ค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์ ความมั่นคงปลอดภัย ความเสียสละ จะทำให้ได้งานที่เหมาะสมกับค่านิยมของตนโดยไม่ขัดกับค่านิยมของงาน

ขั้นที่ 7 สํารวจความสัมพันธ์ที่มีต่อบุคคลอื่น หมายความว่า ในงานแต่ละประเภทมีความแตกต่างกัน งานบางประเภทต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นตลอดเวลาและบางประเภทก็แทบจะไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับผู้อื่นเลย หากมีความพึงพอใจในการได้อยู่ในกลุ่มคนแสดงว่าถ้าได้งานที่ต้องใช้การอยู่ร่วมกัน จะทำงานด้วยกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ถ้าชอบอยู่ตามลำพัง ก็ไม่ควรทำงานที่ต้องการมนุษยสัมพันธ์มากๆ ควรเลี่ยงไปทำงานประเภทอื่นแทน

ขั้นที่ 8 สํารวจสภาพแวดล้อมในการทำงาน สิ่งแวดล้อมในการทำงานหรือบรรยากาศในการทำงานมีผลอย่างยิ่งต่อสภาพจิตใจของคน ดังนั้นควรพิจารณาถึงความสามารถ ทักษะ จุดเด่น ความต้องการ และค่านิยมที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานนั้นๆและประเภทงาน

ขั้นที่ 9 ความต้องการเกี่ยวกับเงินเดือน ต้องพิจารณาว่ามีความต้องการได้รับเงินเดือนประมาณเท่าใด โดยการค้นคว้าว่าโดยทั่วๆไป บุคคลที่จบการศึกษาระดับเดียวกันกับเราได้รับเงินเดือนประมาณเท่าใด ถ้าเป็นงานข้าราชการเงินเดือนที่จะได้ จะเป็นไปตามวุฒิที่ทางการกำหนดไม่มีการต่อรอง แต่ถ้าเป็นบริษัทเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจอาจมีอัตราการจ่ายเงินเดือนที่ต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับขนาด ความมั่นคงและระบบบริหารของบริษัท เช่น บริษัทส่วนมากมักถือเอาวุฒิการศึกษาเป็นเกณฑ์ในการจ่ายเงินเดือนหรืออาจมองถึงประสบการณ์ในการทำงาน ประกอบการจ่ายเงินเดือนด้วย

1.2) รู้เขา

1.2.1) ตัวบริษัท

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี
- ดำเนินธุรกิจอะไร เช่น อุตสาหกรรม บริการ ค้าขาย

- ผลิตอะไร เช่น เครื่องไฟฟ้า อาหาร

- ที่ตั้งของบริษัท กรณีอยู่ไกลมีรถบริการหรือไม่ มีบ้านเช่า

หรือไม่ ราคาแพงหรือไม่

1.2.2) ตำแหน่งงาน

- เพื่อให้ผู้สมัครได้ใช้สำรวจตัวเองว่ามีคุณสมบัติเบื้องต้นตรงกับความต้องการหรือไม่

กับความต้องการหรือไม่

- หน้าที่นั้นต้องปฏิบัติอย่างไร หรือมีลักษณะงานอย่างไร

- ตำแหน่งที่ต้องเกี่ยวข้องกับตำแหน่งอะไรบ้าง

1.2.3) ค่าตอบแทน ซึ่งประกอบด้วย

- เงินเดือนหรือค่าจ้าง
- สวัสดิการต่างๆ

2) การเตรียมความพร้อมในการตัดสินใจเลือกอาชีพ คือ

2.1) การเตรียมความพร้อมในการตัดสินใจเลือกอาชีพเพื่อให้เหมาะสมกับตนเอง ควรรู้จักตนเองให้ดีเสียก่อน โดยเฉพาะในด้านขีดความสามารถ สติปัญญา ความรู้ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกลักษณะ สุขภาพ นิสัย ทักษะที่เกี่ยวข้องกับอาชีพนั้นๆ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.2) การตัดสินใจเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่ง ควรศึกษาและมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพต่างๆอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของอาชีพหรือลักษณะงาน กระบวนการทำงานในงานอาชีพนั้นๆ ค่าจ้าง สวัสดิการ ความก้าวหน้าและความมั่นคงของงาน สถานที่ที่จะศึกษาเพื่อประกอบอาชีพนั้นๆ ตลอดจนความต้องการของตลาดแรงงานในงานสาขาอาชีพนั้นๆ

2.3) ควรใช้บริการการให้คำปรึกษา แนะนำ แนะนำอาชีพ แนะนำการศึกษาต่อ และการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน ดังนั้น การเลือกอาชีพต้องพิจารณาให้รอบคอบว่ามีงานอะไรที่ชอบบ้างและสนใจมากที่สุด และงานนั้นเหมาะสมกับอุปนิสัย บุคลิก และลักษณะของตนเองหรือไม่ ตลอดจนพิจารณาสภาพการจ้าง ค่าจ้างสวัสดิการ เมื่อได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วจึงตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งอาชีพที่เหมาะสมที่สุดไม่จำเป็นต้องดีที่สุด แล้วแต่เหตุผลแวดล้อมประกอบกัน ดังนั้นควรเลือกอาชีพที่ชอบที่สุดไว้หนึ่งอาชีพ และควรเลือกสำรองไว้ 1 – 2 อาชีพ เพราะอาจมีอุปสรรคบางอย่างที่ทำให้เราไม่อาจจะประกอบอาชีพที่เลือกเอาไว้ได้

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2. การพัฒนาตนเอง

2.1 ความหมายของการพัฒนาตนเอง

เมกกินสัน และ เพดเลอร์ (อ้างถึงใน สมิต อาชวนิจกุล 2540: 7) กล่าวว่า การพัฒนาตนเอง หมายถึง การที่ผู้เรียนรู้ได้ตัดสินใจด้วยตนเองในการเลือกว่าจะเรียนอะไร เมื่อไรและอย่างไร เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะ ความรู้และความสามารถในการทำงาน การเลือกพัฒนาตนเองจะมีผลต่อการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของตน

กันยา สุวรรณแสง (2533: 118) กล่าวว่า การพัฒนาตนเอง มีความเกี่ยวข้องอย่างมากต่อบุคลิกภาพของบุคคล การที่บุคคลมีความเข้าใจและรู้จักตนเองได้ดีนั้น ย่อมหมายถึงว่าบุคคล

สามารถประสานสัมพันธ์ระหว่างการมองตนเองกับประสบการณ์แห่งความเป็นจริงที่มีอยู่ได้ ทำให้บุคคลไม่เกิดความขัดแย้งในตนเอง บุคลิกภาพที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อสังคม

2.2 ความสำคัญและจุดมุ่งหมายของการพัฒนาตนเอง

สมิต อาชวินิกกุล (2540: 9) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการพัฒนาตนเองมี 3 ลักษณะ คือ

1) เพื่อการเพิ่มพูนตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น มีความสามารถในการนำเอาวิทยาการใหม่ๆ และเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน

2) เพื่อความมุ่งหวังประสบความสำเร็จในงานที่รับผิดชอบโดยสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) เพื่อให้ตนเองสามารถช่วยเหลือบุคคลอื่นและสังคมให้เจริญก้าวหน้าจากการศึกษาความสำคัญและจุดมุ่งหมายของการพัฒนาตนเอง สรุปได้ว่า การพัฒนาตนเองก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองในด้านต่างๆ คือ การได้เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ การปรับปรุงบทบาทการทำงานให้ดีขึ้น มีผลทำให้ทำงานเต็มความสามารถไปสู่ความก้าวหน้าในอาชีพ ทำให้มีความพอใจในตนเองมากขึ้นและเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นมากขึ้น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมอีกด้วย คือ การช่วยเหลือบุคคลอื่นให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างราบรื่น เป็นการช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้ทางหนึ่ง ทำให้สังคมสงบสุขและมีความเจริญก้าวหน้า

2.3 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง

การสำรวจตนเอง ความต้องการ และแรงจูงใจในตนเอง เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง ดนัย เทียนพุด (2540: 249) กล่าวถึง วิธีการสร้างแรงจูงใจซึ่งทำให้ส่งผลต่อบุคคลในแง่ต่างๆ ดังนี้

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 1 การสร้างแรงจูงใจ

แรงจูงใจ	วิธีการสร้างแรงจูงใจ	ผลที่เกิดขึ้น
1. ภายใน	สนองตอบตามลำดับขั้นความต้องการของคน	- เพื่อรู้หรือรู้มากขึ้น - เพื่อพัฒนาตนเอง
2. ภายนอก	บอกประโยชน์ว่าสิ่งที่เรียนรู้นั้นเกิดผลต่อใคร - ต่อตนเอง - ต่อองค์กร	- เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ - เพื่อประกอบอาชีพ - เพื่อความมั่นคงก้าวหน้าในงาน - เพื่อเป็นที่ยอมรับของสังคม - เพื่อความสำเร็จในชีวิต

จะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง ได้แก่ การสำรวจตนเอง การได้รู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ การยอมรับจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง พร้อมทั้งความต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองให้ดีขึ้น อีกทั้งยังต้องอาศัยความต้องการในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และแรงจูงใจเพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง เมื่อบุคคลได้เข้าใจถึงการพัฒนาตนเองแล้ว จึงนำไปสู่วิธีการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ การพัฒนาทางบุคลิกภาพ และพฤติกรรมที่เหมาะสม การรักษาสุขภาพอนามัยที่ดี เพื่อให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์พร้อมในการดำรงชีวิตต่อไปในสังคม

2.4 วิธีการพัฒนาตนเอง

แสงชัย สุนทรวัฒน์ (2539: 270-273) ได้แนะนำ 10 วิธีสู่ความสำเร็จ ดังนี้

- 1) เรียนดีและรู้จักขวนขวายหาความรู้
- 2) การเรียนและการงานเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมความรู้และประสบการณ์
- 3) มีความขยันเป็นยอด
- 4) พยายามฝึกฝนภาษาอยู่เสมอ
- 5) ต้องมีความมั่นใจในตนเอง
- 6) การอ่านหนังสือช่วยเสริมความรู้
- 7) รู้จักใช้สื่อ วิทยุ โทรทัศน์ ช่วยหาความรู้และให้ทันต่อเหตุการณ์
- 8) ใช้คำถามอะไรเอ่ยเพื่อเพิ่มประสบการณ์และทำให้ได้ค้นหาความรู้
- 9) เดินหน้าหาความรู้ รวบรวม โดยการทำอะไรก่อนในฐานะผู้บุกเบิก ย่อมได้พบกับ

ความสำเร็จก่อน

10) รู้จักตั้งเป้าหมายในชีวิตและการทำงาน

จากการศึกษาแนวคิดการพัฒนาตนเองในด้านความหมายของการพัฒนาตนเอง

ความสำคัญและจุดมุ่งหมายในการพัฒนาตนเอง ปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง และวิธีการพัฒนาตนเอง สรุปว่า การพัฒนาตนเองเป็นสิ่งที่นักศึกษาควรให้ความสำคัญและพยายามสร้างให้เกิดขึ้นแก่ตนเอง เพราะเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ต่อชีวิตของคนและหน้าที่การงานในอนาคต การพัฒนาตนเองไม่ได้มุ่งพัฒนาเฉพาะความรู้ความสามารถเท่านั้น รวมถึงการมีสุขภาพกายและจิตที่ดี และการปรับปรุงบุคลิกภาพให้สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ การพัฒนาตนเองจึงเป็นบันไดสู่ความสำเร็จ เพราะการที่คนเรารู้จักที่จะพัฒนาปรับปรุงตนเอง ย่อมมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน การเป็นคนที่มีความกระตือรือร้น และมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้นักศึกษาสามารถออกไปเผชิญโลกภายนอกได้ด้วยความมั่นใจ ซึ่งการพัฒนาตนเองของนักศึกษาจะเกิดขึ้นเมื่อนักศึกษาได้ผ่านการสำรวจตนเองว่าตนมีความต้องการและวางเป้าหมายในชีวิตไว้อย่างไร จากนั้นจึงพิจารณาถึงจุดดีและจุดด้อยของตัวเอง และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น โดยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวเองด้วยการรู้จักตนเองอย่างแท้จริง อีกทั้งต้องยอมรับข้อจำกัดของตนเองด้วย การรับรู้ถึงการพัฒนาตนเองจึงถือเป็นจุดเริ่มต้นของการนำไปสู่การเตรียมความพร้อมเพื่อการมีงานทำในอนาคตเมื่อนักศึกษาต้องเข้าสู่วัยทำงานและให้เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

3. การประกอบอาชีพ

อาชีพมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ ดังที่มีผู้กล่าวว่า “คนเกิดมาเพื่อทำงาน เช่น นกเกิดมาเพื่อกิน” (วีรเดช กาญจนสุวรรณ 2539: 4) อาชีพเป็นตัวบ่งบอกถึงความเป็นมนุษย์ได้หลายอย่าง เช่น สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น จึงเป็นที่ยอมรับ กันโดยทั่วไปทั้งในอดีตและปัจจุบันว่า การทำงานในแต่ละอาชีพเป็นที่เกิดขึ้นในวิถีชีวิตของมนุษย์เท่านั้น มนุษย์มีการเตรียมโดยวิธีคิดและวางแผน วางเป้าหมายไว้ล่วงหน้าซึ่งสามารถคาดคะเนผลที่เกิดขึ้นได้ หลังจากนั้นค่อยลงมือกระทำตามแผน โดยใช้ทักษะและวิจารณญาณ ตลอดจนประสบการณ์ที่มีในการตัดสินใจ และมีเครื่องอำนวยความสะดวกช่วยตามแต่ละกิจกรรม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด อีกทั้งยังตระหนักถึงการยอมรับของผู้อื่นในการกระทำของตนเองด้วยซึ่งแตกต่างไปจากวิถีชีวิตของคนอื่นด้วย กิจกรรมของสัตว์ประเภทอื่น

3.1 ความหมายและความสำคัญของอาชีพ

สมพงษ์ พลาสุรย์ (อ้างถึงใน สุวรรณมา จงประเสริฐพร 2540: 8) ให้ความหมายของอาชีพว่า หมายถึง กิจกรรม หรือ การกระทำที่ผู้กระทำมีจุดมุ่งหมายหรือหวังผล เพื่อให้ได้สิ่งยังชีพ เช่น อาหาร เสื้อผ้า เครื่องใช้หรือรายได้หรือเครื่องยังชีพ

อาชีพ นอกจากจะเป็นวิถีทางที่จะได้มาซึ่งค่าตอบแทนเพื่อนำไปใช้จ่ายต่างๆ สนองความต้องการทางด้านร่างกายแล้ว ยังสามารถตอบสนองความต้องการทางจิตใจสังคมได้อีกด้วย โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยที่มีเสรีภาพในการเลือกอาชีพเพราะอาชีพจะเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์ได้แสดงตน แสดงความสมหวัง ความใฝ่ฝันของตนเอง และตอบสนองความต้องการทางใจของบุคคลได้อีกด้วย (สุวรรณมา จงประเสริฐพร 2540: 8) นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งที่ทราบกันดีแล้วว่ามนุษย์ได้ใช้เวลาก่อนชีวิต คือ ประมาณ 2 ใน 3 ของชีวิตเพื่อการประกอบอาชีพ อาชีพเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่ไม่อาจแยกออกจากการพัฒนาการด้านอื่นๆของชีวิตได้สามารถบ่งชี้สภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งอาชีพจะเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงชีวิตของแต่ละบุคคล ถ้ามีการวางแผนอาชีพที่ดีเท่ากับว่าได้มีการวางแผนชีวิตที่ดีไว้

การวางแผนอาชีพมีความสำคัญมาก ๆ กับการตัดสินใจเลือกคู่ครองและการตัดสินใจแต่งงาน เพราะตลอดระยะเวลาของความเป็นผู้ใหญ่จนเข้าสู่วัยชรา คนเราต้องทำงานต้องมีอาชีพเพื่อมีรายได้มาเลี้ยงชีวิต เลี้ยงครอบครัว ถ้าเลือกอาชีพดี ถูกใจ รายได้ดี ตรงกับความถนัด ตรงกับรสนิยม และมีความก้าวหน้าดี ครอบครัวย่อมมีความสุข แต่ถ้าเลือกทำอาชีพที่ไม่เหมาะสมและถ้าหากงานนั้นมีความน่าเบื่อหน่าย มองไม่เห็นหนทางก้าวหน้าในชีวิตเราก็คงไม่สามารถจะทนทำงานนั้นได้ตลอดไป อาจต้องมีการเปลี่ยนงานซึ่งจะทำให้เกิดการสูญเสียแก่ตนเองและต่อสังคมด้วย ทั้งนี้เพราะว่าการที่คนจะเลือกอาชีพใดนั้น ย่อมจะต้องมีการเตรียมตัวอย่างมากทั้งสติปัญญา เวลาและเงินทอง ดังนั้นการที่ต้องเปลี่ยนงานใหม่ต้องเสียเวลาที่จะต้องศึกษางานใหม่เสียเวลาที่จะต้องศึกษางานใหม่เสียเวลาที่ต้องศึกษางานใหม่เสียเวลาที่ตนควรได้ประโยชน์

ปกติแล้วความสนใจในงานอาชีพต่างๆ การฝึกฝนหรือการเลือกวิชาชีพได้กระทำแล้วตั้งแต่ระยะวัยรุ่นตอนปลาย เพราะฉะนั้นอาชีพของคนส่วนมากจะดำเนินไปตามแนวทางที่ได้วางไว้ตั้งแต่ในวัยรุ่น ซึ่งได้กระทำพร้อมๆกับการเลือกคู่ครองไม่ว่าจะเลือกวิชาชีพใดก็ตาม เป็นเรื่องสำคัญเพราะหมายความว่าถึงการตัดสินใจชั่วชีวิต ด้วยเหตุนี้จึงต้องอาศัยพ่อแม่เป็นผู้ช่วยแนะนำเนื่องจากพ่อแม่มีประสบการณ์มากกว่า ดังนั้น ในการเลือกอาชีพพ่อแม่ควรแนะนำคือ

- 1) แนะนำให้ลูกเรียนในโปรแกรมวิชาชีพที่ลูกมีความถนัดหรือมีความสามารถเป็นพิเศษ สิ่งที่พ่อแม่ไม่ควรทำคือ แนะนำให้ลูกเรียนใน โปรแกรมวิชาชีพที่ตัวเองเคยใฝ่ฝันอยากจะได้เรียนแล้วไม่ได้เรียน

2) ให้รู้ถึงเศรษฐกิจฐานะของพ่อแม่ว่ามีความสามารถจะส่งเสียได้มากน้อยเพียงไร เป็นการป้องกันปัญหายุ่งยากในอนาคต เมื่อเรียนจบแล้วก็ต้องเริ่มประกอบอาชีพอย่างจริงจังจะต้องปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงาน ซึ่งประกอบด้วยหลายวิชาชีพ ต้องเรียนรู้ในการที่จะเป็นผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาที่ดี ประกอบอาชีพโดยใช้ความรู้และความสามารถอย่างมีประสิทธิภาพในการเลือกอาชีพแต่ละชนิดนอกจากจะได้รับคำแนะนำจากพ่อแม่แล้ว เรายังต้องพิจารณาอย่างละเอียดถึงลักษณะงานว่าเป็นอย่างไร รวมทั้งต้องพิจารณาตนเองด้วยว่ามีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับงานหรือไม่ ซึ่งมีข้อแนะนำในการวางแผนเลือกอาชีพ ดังนี้

1) ลักษณะอาชีพกับคุณสมบัติของผู้ทำงาน ลักษณะอาชีพแต่ละอย่างต้องการผู้ที่มีคุณสมบัติต่างกัน อาชีพบางอย่างต้องการผู้ที่มีการศึกษาสูงอบรมมาเป็นพิเศษ โดยเฉพาะอาชีพบางอย่างที่ต้องการปฏิภาณไหวพริบความฉับไวในการทำงาน บางอาชีพก็ต้องการผู้ที่มีอาชีพว่างการแข็งแรง งานบางอย่างต้องการผู้ที่มีพรสวรรค์ต่องานนั้นจึงจะสามารถทำได้ ดังนั้นในการเลือกอาชีพผู้ทำงานควรคำนึงถึงองค์ประกอบด้านคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1.1) การศึกษา การเลือกอาชีพต้องคำนึงถึงระดับการศึกษาว่าต้องการผู้ปฏิบัติงานที่ระดับการศึกษามากน้อยอย่างไร เพื่อจะได้เตรียมตัวสำหรับการประกอบอาชีพนั้นๆ ในวิชาชีพชั้นสูง

1.2) สถิติปัญญา ผู้ที่ตัดสินใจเลือกงานควรต้องคำนึงถึงระดับสติปัญญา และความสามารถของตัวเองเสียก่อน เพราะงานอาชีพบางอย่างต้องใช้ผู้ที่มีการศึกษาสูง มีปฏิภาณไหวพริบฉับไวจึงจะประสบความสำเร็จ แต่บางอย่างก็ไม่ต้องใช้ผู้ที่มีสติปัญญาสูงนัก แต่ก็ให้ค่าตอบแทนที่เท่าเทียมกันและให้ความพอใจกับผู้ประกอบอาชีพได้ไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน ดังนั้นในการเลือกอาชีพ ผู้เลือกควรคำนึงถึงความสามารถของตนเองด้วย เพราะถ้าเลือกงานที่เหมาะสมกับระดับสติปัญญาและความสามารถของตนเองแล้วก็จะประสบความสำเร็จและมีความสุขในชีวิตได้

1.3) สุขภาพของผู้เลือกอาชีพ ผู้ที่มีสุขภาพดี หมายถึง ผู้ที่มีความแข็งแรงทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ผู้ที่ประกอบอาชีพไม่ว่าวิชาชีพใดควรเป็นผู้ที่มีร่างกายแข็งแรงจิตใจที่สมบูรณ์ แต่อย่างไรก็ตาม ชนิดของอาชีพก็ต้องการผู้ที่มีร่างกายแข็งแรงต่างกัน บางอาชีพต้องการผู้ที่มีร่างกายแข็งแรงเป็นพิเศษ งานบางอย่างไม่ต้องการผู้ที่มีร่างกายแข็งแรงมากมายอะไรนักแต่ต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ ดังนั้นในการเลือกอาชีพจึงมีความจำเป็นต้องคำนึงถึงสุขภาพของแต่ละบุคคลด้วย

1.4) ความสามารถพิเศษ ไม่ว่าจะเป็งานอาชีพใดถ้าผู้ทำงานมีความสามารถหรือความถนัดพิเศษในงานที่ทำก็จะพบว่า จะทำงานนั้นด้วยความสนุก มีผลงานดี มี

ความก้าวหน้าดีและไม่อยากเปลี่ยนงาน ดังนั้นผู้ที่จะเลือกอาชีพควรคำนึงว่างานที่เราจะทำนั้น สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดพิเศษของตนเองหรือไม่

1.5) บุคลิกภาพส่วนตัว งานแต่ละอย่างต้องการผู้ปฏิบัติงานที่มีบุคลิกภาพต่างกัน ผู้ที่มีอุปนิสัยและบุคลิกภาพเฉยๆไม่ชอบสังคมนักก็เหมาะกับอาชีพประเภท นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ นักบัญชี นักประพันธ์ เป็นต้น ส่วนผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ชอบสังคม ชอบสังสรรค์กับกลุ่มคน เป็นคนช่างพูด ก็เหมาะกับอาชีพประเภทประชาสัมพันธ์ โฆษก พิธีกร งานด้านชุมชน เป็นต้น ถ้าลักษณะงานไม่เหมาะกับบุคลิกภาพส่วนตัวแล้วก็จะทำให้ผู้ที่ปฏิบัติงานรู้สึกไม่ชอบ อึดอัด กังวล ทำให้ได้ผลงานไม่ดีนัก และในที่สุดก็ต้องอาจจะเลิกงานไป หรือต้องเปลี่ยนไปสู่งานที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพส่วนตัว

1.6) ความสนใจ เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเลือกอาชีพ บุคคลที่สามารถเลือกอาชีพที่ตรงกับความสนใจของตนเองแล้ว ก็จะทำงานด้วยความพอใจของตนเองแล้ว ก็จะทำงานด้วยความพอใจ สนุกและยั่งยืน ถ้าเลือกได้อาชีพที่ตนไม่สนใจก็จะทำไปอย่างเบื่อหน่าย เพียงให้ผ่านไปวันหนึ่งๆเท่านั้น

2) ผลตอบแทนจากอาชีพ การทำงานไม่ว่าจะเป็นอาชีพหรือไม่ก็ตาม เราต่างก็หวังผลที่จะได้จากการกระทำทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นงานอาชีพ คนที่ประกอบอาชีพต่างก็หวังผลตอบแทนทั้งสิ้น ดังนั้นการเลือกอาชีพผู้เลือกควรพิจารณาถึงผลตอบแทนที่ได้รับจากการทำงานด้วยว่าเป็นที่พึงพอใจแก่เราหรือไม่ ผลตอบแทนที่สำคัญที่เราน่าจะพิจารณาเพื่อประกอบการเลือกอาชีพคือ ผลตอบแทนทางการเงิน ผลตอบแทนทางด้านสังคม ผลตอบแทนทางด้านจิตใจ และผลตอบแทนทางพัฒนาและปรับปรุงตน งานบางชนิดก็ให้ผลตอบแทนทั้งด้านการเงิน ด้านสังคม ด้านจิตใจ และด้านพัฒนาและปรับปรุงตนเองเป็นอย่างมาก แต่งานบางอย่างก็ให้ผลตอบแทนไม่ครบทุกด้าน ในการเลือกอาชีพผู้เลือกควรพิจารณาด้วยว่าถ้าผลตอบแทนทางด้านหนึ่งต่ำกว่าผลตอบแทนทางด้านอื่นดีไหม เพื่อเป็นสิ่งชดเชยกัน

3) ความก้าวหน้าของอาชีพ เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพิจารณาเลือกงาน ซึ่งมีข้อคิดถึงโอกาสที่จะก้าวหน้า คือ

3.1) งานที่นั้นมีโอกาสก้าวหน้าไปสูงสุดเพียงใด เมื่อจะเลือกงานควรพิจารณาว่า ในสายงานที่ตนเองทำอยู่นั้นมีโอกาสเลื่อนขั้น ขยับฐานะตนเองไปได้สูงสุดเพียงใด เหมาะสมกับการศึกษาของตนเองหรือไม่

3.2) งานที่ทำนั้นมีงานอย่างอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด เพราะงานที่มีสาขาอาชีพอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยมากก็ทำให้งานที่เราทำนั้นกว้างมาก มีโอกาสขยายงานได้มาก

แต่ถ้างานที่เราทำนั้นเกี่ยวข้องกับงานสาขาอื่นๆ น้อย โอกาสที่จะขยายงานให้กว้างขวางขึ้นจากเดิมก็น้อยลง

3.3) ตลาดงานของอาชีพนั้นกว้างเพียงใด ผู้ที่จะเลือกอาชีพและเลือกเรียนโปรแกรมวิชาชีพใดไม่ควรเลือกตามความนิยมของสังคมหรือเพื่อนฝูง ควรคำนึงว่าหน่วยงานต่างๆ มีความต้องการผู้ที่ทำงานในอาชีพใดมากน้อยเพียงใด

3.4) แนวโน้มของอาชีพ ในอนาคต ทิศทางและแนวโน้มของอาชีพในอนาคตเป็นสิ่งที่ผู้เลือกอาชีพต้องคำนึงเสมอว่ามีแนวโน้มที่ดีขึ้นเสมอตัวหรือเลวลง ธุรกิจในรูปแบบที่ทำกันอยู่ในปัจจุบันจะเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่อย่างไร โดยต้องพิจารณาแนวโน้มจากข้อมูลในปัจจุบันหรือในขณะที่กำลังประกอบอาชีพอยู่ก็จำเป็นต้องศึกษาถึงแนวโน้มของงานอาชีพที่ทำอยู่ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง มีเทคโนโลยีก้าวหน้าอะไรบ้าง เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงกิจการให้ทันสมัยและมีคุณภาพ

3.2 ทฤษฎีการเลือกอาชีพและพัฒนาการทางอาชีพ

แนวความคิดหรือ ทฤษฎีการเลือกอาชีพตลอดจนการพัฒนาอาชีพนั้น ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งแต่ละทฤษฎีจะมีการคาดหมาย ความเชื่อ และสมมติฐานต่างๆ เป็นความพยายามที่จะช่วยให้บุคคลวางแผนอาชีพ หรือเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม โดยอาจกล่าวได้ว่า ทฤษฎีการเลือกอาชีพนั้น ส่วนมากจะเน้นในเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคลิกภาพ และองค์ประกอบอื่นๆ ที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล ส่วนทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพจะแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการด้านอาชีพที่เป็นกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่องเป็นขั้นเป็นตอนในแต่ละช่วงอายุ สุวรรณ จงประเสริฐพร (2540: 12) กล่าวถึง ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของ วิลเลียมสัน (Williamson's Traits and Factors Theory) เกี่ยวกับการเลือกอาชีพไว้ว่าประกอบด้วยหลัก 3 ประการ คือ

1. การวิเคราะห์ตนเอง ในด้านความสามารถ ความสนใจ
2. การวิเคราะห์อาชีพ โดยบุคคลจะต้องแสวงหาความรู้เกี่ยวกับลักษณะอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงาน เวลาและทุนทรัพย์ที่ใช้ในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ รายได้ ความมั่นคงและโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ
3. การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

4. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนอาชีพ

สโตส กิตติจิตต์ (2541: 2) ได้กล่าวถึงการวางแผนอาชีพ หมายถึงการรู้จักคิดคำนึงเป้าหมายอาชีพทั้งในระยะสั้นและเป้าหมายระยะยาวจากกล่าวได้ว่าผลสำเร็จของเป้าหมายระยะสั้น

มีส่วนช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จทางด้านการงานอาชีพในระยะยาวต่อไปอีกด้วยบ่อยครั้งที่เราเกิดไม่แน่ใจในทิศทางของชีวิตที่เราเลือกเดิน อาจมีความรู้สึกต้องการที่จะให้ใครมาช่วยให้ความกระจ่างทางอาชีพแก่เราว่า ทิศทางที่เราเลือกเดินนั้นจะสามารถนำเราไปสู่ความสำเร็จตรงตามเป้าหมายของชีวิตที่เราต้องการหรือไม่

จากความหมายต่างๆ อาจกล่าวได้ว่า การวางแผนอาชีพเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการที่จะเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองและตรงกับความเป็นจริง โดยคำนึงถึงข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพรวมถึงการได้รับการชี้แนะที่ถูกต้อง

ข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์อาชีพ

1) จำนวนมากน้อยในแง่ต่างๆ

- 1.1) อาชีพนี้กว้างมากแค่ไหน
- 1.2) จะต้องใช้คนกี่คนทำงานในอาชีพนั้น
- 1.3) เจริญขึ้นหรือลง เร็ว หรือ ช้า
- 1.4) เหตุผลต่างๆเกี่ยวกับแนวโน้มของอาชีพ
- 1.5) มีกี่คนที่เตรียมพร้อมที่จะเป็นประกอบอาชีพนี้ และอาชีพนี้รับได้

กี่คน

2) หน้าที่การงาน

- 2.1) เขาทำอะไรกันบ้างในงานนั้นๆ และต้องใช้เวลาเป็นสัดส่วนเท่าไร

3) สภาพของงาน

3.1) สภาพต่างๆไป การทำงานต้องทำในที่เช่นไร นอกที่ทำงานหรือภายในที่ทำงาน โรงงานตั้งอยู่ที่ใด มีโอกาสที่จะเลือกสถานที่ทำงานชนิดนั้นหรือไม่ ต้องเสี่ยงอันตรายมากน้อยเพียงใด

3.2) สภาพทางสังคม งานชิ้นนี้ต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นมากน้อยเพียงไร ต้องทำกับคนหมู่มากหรือทำกับคนๆเดียว งานนี้เกี่ยวข้องกับการต้องเป็นผู้นำคนอื่นหรือไม่ ต้องชักชวนคน ต้องศึกษาคน หรือต้องติดต่อสังคมกับคนชนิดใด มาตรฐานของนางงานเป็นอย่างไร

3.3) เวลา ต้องทำงานกี่ชั่วโมง ในช่วงเวลาใดเป็นช่วงเวลาที่แน่นอน เป็น การจ้างตลอดไปหรือชั่วคราว ได้ลาหยุดพักผ่อนบ้างหรือไม่

5. คุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของผู้จ้างงาน

จากหนังสือแนวทางการเลือกอาชีพและเตรียมตัวสมัครงาน กล่าวถึง บุคคลที่นายจ้างต้องการไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านความรู้

และด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ได้แก่ มีคุณวุฒิตรงกับความต้องการของนายจ้าง มีความรู้หลายภาษา มีความรู้ทันโลก ทันต่อเหตุการณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และคิดเป็นระบบ ส่วนด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ มีบุคลิกภาพที่ดี มีความรอบคอบ มีวัฒนธรรมที่ดี ซื่อสัตย์ มีวินัยต่อหน้าที่การงาน ทำงานเข้ากับบุคคลได้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เอื้ออาทรต่อเพื่อนร่วมงาน มีความอดทนต่องาน กระตือรือร้น ตรงต่อเวลา และด้านอื่นๆ นอกเหนือด้านความรู้และด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ ท่านคน มีไหวพริบ สถิติปัญญาไว มีความพร้อมในการปฏิบัติงานทุกด้านเสมอ เป็นนักคิด นักวางแผน และนักปฏิบัติงานที่ดี (กองส่งเสริมการมีงานทำ 2541: 51- 54)

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กาญจนา ป็องสิตา (2544) ศึกษาเรื่องความคับข้องใจในการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพของนักศึกษาปี 4 สถาบันราชภัฏมหาสารคาม พบว่า

1. นักศึกษาโดยรวมมีความคับข้องใจในการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความคับข้องใจรายด้าน 2 ด้าน ด้านการรู้จักตนเอง และด้านความรู้เรื่องราวทางอาชีพ ส่วนอีก 2 ด้าน คือ ด้านสุขภาพและร่างกายกับการตัดสินใจและครอบครัวนั้น นักศึกษามีความคับข้องใจอยู่ในระดับน้อย

2. นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคับข้องใจในการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพโดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. นักศึกษาที่เรียนโปรแกรมวิชาศิลปศาสตร์ มีความคับข้องใจมากกว่า นักศึกษาที่เรียนโปรแกรมวิชาการศึกษา และโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วน นักศึกษาที่เรียนโปรแกรมวิชาการศึกษา กับโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความคับข้องใจไม่แตกต่างกัน

4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความคับข้องใจในการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางกับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความคับข้องใจในการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพไม่แตกต่างกัน

5. นักศึกษาที่มีอาชีพบิดามารดกัน มีความคับข้องใจในการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพโดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

เบญจพร วชิรศรีสุนทร (2545) ศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมเพื่อการมีงานทำของนักศึกษาธรรมศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาธรรมศาสตร์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นหญิงมากกว่าชาย อายุเฉลี่ย 22 ปี ใช้ช่วงเวลาหลังจากจบการศึกษาแล้วในการเตรียมความพร้อม

นักศึกษาส่วนมากเตรียมความพร้อมในระบบของมหาวิทยาลัย คือ ฝึกงานหรือฝึกภาคปฏิบัติ ร้อยละ 74.0 และร้อยละ 72.6 ได้รับโอกาสจากมหาวิทยาลัยอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ นักศึกษาเตรียมความพร้อมด้วยตนเอง คือ วางแผนและวางแผนเป้าหมายในชีวิตการทำงาน ร้อยละ 84.9 และหาโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอระหว่างที่ยังศึกษาอยู่และหลังจากการสำเร็จการศึกษา ร้อยละ 81.2 การเตรียมความพร้อมดังกล่าวทำให้นักศึกษาเกิดความพร้อมด้านความรู้และความสามารถในระดับปานกลาง ส่วนความพร้อมด้านบุคลิกภาพในระดับมาก ผลของการเตรียมความพร้อมต่อการมีงานทำ พบว่านักศึกษาที่มีการเตรียมความพร้อมทั้งสองลักษณะส่วนมากมีงานทำ โดยมีระยะเวลาในการหางาน 1 – 4 เดือนและได้ทำงานตรงกับโปรแกรมวิชาที่เรียน ปัจจัยที่ทำให้ได้งานทำ คือ มีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของหน่วยงานและชื่อเสียงของสถาบันการศึกษา ผู้มีงานทำส่วนมากทำงานในธุรกิจเอกชน มีรายได้ 10001 – 15000 บาทพึงพอใจในการทำงานโดยภาพรวมในระดับปานกลาง แต่มีความพึงพอใจมากในเรื่อง การยอมรับของสมาชิกในครอบครัวและคนรอบข้างในงานที่ทำ การทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานทุกคนได้เป็นอย่างดี มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้และได้รับประสบการณ์ใหม่ๆในการทำงาน ปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมที่เกิดจากมหาวิทยาลัย ได้แก่ ขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการหางาน และระบบโควตาทำให้นักศึกษาประสบปัญหาในการลงวิชาเรียนสำหรับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากตนเอง ได้แก่ ขาดแรงจูงใจและการกระตือรือร้น ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมที่เกิดจากตลาดแรงงาน ได้แก่ การแข่งขันในตลาดแรงงานสูง และผู้สำเร็จการศึกษามีจำนวนมากกว่าตำแหน่งงานว่าง จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเตรียมความพร้อมกับการมีงานทำ พบว่า การเตรียมความพร้อมไม่มีความสัมพันธ์กับการมีงานทำ และจากการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย พบว่า ผู้มีงานทำและผู้ไม่มีงานทำที่ผ่านการเตรียมความพร้อมโดยมหาวิทยาลัยและการเตรียมความพร้อมด้วยตนเอง ได้รับผลการของการเตรียมความพร้อมในด้านความรู้ ความสามารถและบุคลิกภาพ ไม่แตกต่างกัน

พิพัฒน์ บุญฉิม (2545) ศึกษาเรื่องการวางแผนเข้าสู่อาชีพของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า

1. นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในจังหวัดฉะเชิงเทรามีการวางแผนเข้าสู่อาชีพ ใน 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการรู้จักตนเองและด้านการปฏิบัติงานและค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับคุณสมบัติของตน นักศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการปรึกษาผู้มีความรู้ ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพและด้านการวางแผนในการหางาน นักศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ศึกษาอยู่สังกัดต่างกัน มีการวางแผนเข้าสู่อาชีพใน 5 ด้าน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีการวางแผนเข้าสู่อาชีพ ด้านการรู้จักตนเอง ด้านการศึกษาลักษณะงาน และค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับคุณสมบัติของตน และด้านการเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพ แตกต่างกัน ส่วนด้านการปรึกษาผู้มีความรู้และด้านการวางแผนในการหางานไม่แตกต่างกัน

3. นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ต่างประเภทวิชากัน มีการวางแผนเข้าสู่อาชีพใน 5 ด้าน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีการวางแผนเข้าสู่อาชีพ ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้ แตกต่างกัน ส่วนด้านการรู้จักตนเอง ด้านการศึกษาลักษณะงาน และค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับคุณสมบัติของตน ด้านการเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพ และด้านการวางแผนในการหางานไม่แตกต่างกัน

4. นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีผลการเรียนแตกต่างกัน มีการวางแผนเข้าสู่อาชีพใน 5 ด้าน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีการวางแผนเข้าสู่อาชีพ ด้านการรู้จักตนเอง กับด้านการศึกษาลักษณะงาน และค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับคุณสมบัติของตน แตกต่างกัน ส่วนด้านการเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพ และด้านการวางแผนในการหางานไม่แตกต่างกัน

ไชยยศ ธงภักดิ์ (2547) ศึกษาเรื่องการศึกษาปัจจัยที่ใช้ประกอบการเลือกอาชีพและการเตรียมตัวของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษา โดยเฉลี่ยแล้ว พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.84$) คือปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพ

2. การเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.07$) คือ การเตรียมตัวด้านความพยายามศึกษาเพื่อสอบให้ได้ระดับคะแนนสูงๆจะมีโอกาสหางานทำได้มากขึ้น

3. ปัญหาในการเลือกอาชีพ พบว่า เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นของนักศึกษารวมทั้ง 3 โปรแกรมวิชา และจำแนกตามโปรแกรมวิชาได้ข้อสรุปเดียวกันว่า ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีคะแนนสูงสุด คือเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วไม่มีโอกาสที่จะได้งานทำตามที่เราคาดหวังไว้

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การวางแผนอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร” เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Description Research) มีวิธีการศึกษา ดังนี้

1. การกำหนดประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ
4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากร

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษารุ่นนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคเรียนที่1/2551 ระดับปริญญาตรี จำนวน 96 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม การวางแผนอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยผู้ศึกษาวิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย นำมาประมวลสร้างแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการวางแผนเลือกอาชีพด้านความรู้ด้านความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการฝึกประสบการณ์ และด้านการวิเคราะห์อาชีพ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับความสำคัญ

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคจากการวางแผนเลือกอาชีพ เป็นคำถามปลายเปิด

3. วิธีดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวางแผนเลือกอาชีพ
2. สร้างแบบสอบถาม โดยมีโครงสร้างเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบรายการให้เลือกตอบ ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะ ภายใต้อำนาจแนะนำและข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
3. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาวลอย กาญจนมณีเสถียร ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา
4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
5. หลังจากแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามแล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 50 คน โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ของ (Cronbachs Alpha) ได้ค่า Alpha เท่า 0.80

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคเรียนที่ 1/2551 และดำเนินการเก็บข้อมูลช่วงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม นำมารวบรวมและทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วทำการสรุปผลการศึกษา ตลอดจนข้อแนะนำ และนำข้อมูลทั้งหมดมารวบรวมอีกครั้งพร้อมกับจัดทำรูปเล่มเพื่อรายงานผลการศึกษา

1. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมวิชาสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences Personal Computer) มีขั้นตอนการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวทำการวิเคราะห์ คำนวณ หาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาการวางแผนเลือกอาชีพ ทำการวิเคราะห์คำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดคะแนนคำตอบ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2535: 100)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง สำคัญมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง สำคัญมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง สำคัญปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง สำคัญน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง สำคัญน้อยที่สุด

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาเรื่องการวางแผนอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2551 เก็บข้อมูลได้ครบถ้วนตามจำนวนและ เสนอผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 2 การวางแผนอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากการเตรียมความพร้อมก่อนการประกอบอาชีพ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	19	19.8
หญิง	77	80.2
รวม	96	100

จากตารางที่ 1 นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ตอบแบบสอบถาม จากจำนวน 96 คน พบว่าเป็นเพศหญิง จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ (80.2) และเป็นเพศชาย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ (19.8)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม

เกรดเฉลี่ยสะสม(GPA)	จำนวน	ร้อยละ
1.50 – 2.00	0	0
2.01 – 2.50	21	21.9
2.51 – 3.00	41	42.7
3.01 – 3.50	25	26.0
3.51 – 4.00	9	9.4
รวม	96	100

จากตารางที่ 2 นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ตอบแบบสอบถาม จากจำนวน 96 คน พบว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม อยู่ในช่วง 2.51 - 3.00 มากที่สุด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ (42.7) รองลงมานักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วง 3.01 – 3.50 จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ (26) นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม อยู่ในช่วง 2.01 – 2.50 จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ (21.9) และนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม อยู่ในช่วง 3.51 – 4.00 น้อยที่สุด เป็นจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ (9.4)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกตามกลุ่มวิชาเอกเลือก

กลุ่มวิชาเอกเลือก	จำนวน	ร้อยละ
การจัดการการตลาด	24	25
การจัดการงานบุคคล	30	31.2
การจัดการการเงิน	20	20.8
การจัดการธุรกิจขนาดย่อม	11	11.5
การจัดการการดำเนินงาน	11	11.5
รวม	96	100

จากตารางที่ 3 นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ตอบแบบสอบถาม จากจำนวน 96 คน ส่วนมากศึกษาอยู่ในกลุ่มวิชาเอก การจัดการงานบุคคล จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ (31.2) รองลงมาศึกษาอยู่ในกลุ่มวิชาเอก การจัดการการตลาด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ (25) นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มวิชาเอกการจัดการเงิน จำนวน 20 คิดเป็นร้อยละ (20.8) น้อยที่สุดศึกษาอยู่ในกลุ่มวิชาเอกการจัดการธุรกิจขนาดย่อม และ การจัดการการดำเนินงาน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ (11.5)

ตอนที่ 2 การวางแผนอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวางแผนอาชีพ

การวางแผนอาชีพ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ด้านความรู้	3.58	0.77	มาก
ด้านความสามารถ	3.66	0.79	มาก
ด้านบุคลิกภาพ	3.98	0.79	มาก
ด้านการฝึกประสบการณ์	3.40	1.02	ปานกลาง
ด้านการวิเคราะห์อาชีพ	3.65	0.89	มาก
รวม	3.65	0.85	มาก

จากตารางที่ 4 นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ตอบแบบสอบถาม จากจำนวน 96 คน ส่วนมากให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม คือ (3.65) การให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพรายด้านพบว่าด้านบุคลิกภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ (3.98) ด้านความสามารถ มีค่าเฉลี่ยรองลงมา (3.66) ด้านการวิเคราะห์อาชีพ มีค่าเฉลี่ย คือ (3.65) ด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ย คือ 3.58 และด้านการฝึกประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ (3.40)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวางแผนอาชีพด้านความรู้

การวางแผนอาชีพด้าน ความรู้	ระดับความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปล ผล
	5	4	3	2	1			
1. ความพยายามศึกษา เพื่อสอบให้ได้เกรดสูงๆ เพื่อได้หาโอกาสในการ ทำงานมากขึ้น	25 (26.0)	38 (39.6)	28 (29.2)	5 (5.2)	0 (0)	3.86	0.87	มาก
2. มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับงานที่ต้องการทำ	3 (3.1)	45 (46.9)	41 (42.7)	6 (6.3)	1 (1.0)	3.45	0.71	ปาน กลาง
3. หาโอกาสในการเรียนรู้ และฝึกฝนเพื่อพัฒนา ตนเองอยู่เสมอ	5 (5.2)	46 (48.0)	41 (42.7)	3 (3.1)	1 (1.0)	3.53	0.70	มาก
4. ศึกษาหาความรู้ใน มหาวิทยาลัยอย่าง เพียงพอ	7 (7.3)	38 (39.6)	44 (45.8)	5 (5.2)	2 (2.1)	3.45	0.79	ปาน กลาง
5. ความพยายามศึกษาหา ความรู้ใหม่ๆหรือ ทันสมัยอยู่เสมอ	8 (8.3)	50 (52.1)	31 (32.3)	6 (6.3)	1 (1.0)	3.60	0.77	มาก
รวม						3.58	0.77	มาก

จากตารางที่ 5 นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ตอบแบบสอบถาม จากจำนวน 96 คน ส่วนมากให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านความรู้อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม (3.58) การให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านความรู้เป็นรายข้อพบว่า ในด้าน ความพยายามศึกษาเพื่อสอบให้ได้เกรดสูงๆเพื่อได้หาโอกาสในการทำงานมากขึ้น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (3.86) รองลงมาด้านความพยายามศึกษาหาความรู้ใหม่ๆหรือทันสมัยอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.60) ด้านหาโอกาสในการเรียนรู้และฝึกฝนเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.53) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (3.45) อยู่ในระดับปานกลาง มี 2 ด้าน คือด้านศึกษาหาความรู้ในมหาวิทยาลัยอย่างเพียงพอ ด้านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่ต้องการทำ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวางแผนอาชีพด้านความสามารถ

การวางแผนอาชีพด้าน ความสามารถ	ระดับความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปล ผล
	5	4	3	2	1			
1. พยายามเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถอยู่เสมอ	8 (8.3)	42 (43.8)	43 (44.8)	3 (3.1)	0 (0)	3.57	0.69	มาก
2. พยายามฝึกทักษะด้าน ภาษาต่างประเทศเพิ่มเติม	11 (11.5)	31 (32.3)	44 (45.8)	10 (10.4)	0 (0)	3.45	0.83	ปาน กลาง
3. พยายามฝึกทักษะด้าน คอมพิวเตอร์เพิ่มเติมเพื่อการ พัฒนาตนเอง	20 (20.8)	47 (49.0)	23 (24.0)	5 (5.2)	1 (1.0)	3.83	0.85	มาก
4. อบรมความรู้ใหม่เพิ่มเติม เพื่อการประกอบอาชีพ	8 (8.3)	36 (37.5)	42 (43.8)	10 (10.4)	0 (0)	3.43	0.79	ปาน กลาง
5. ใช้สำนักงานได้ดี เช่น เครื่องโทรสาร เครื่องถ่าย เอกสาร เครื่องพิมพ์ดีด ไทย- อังกฤษ	15 (15.6)	35 (36.5)	40 (41.7)	6 (6.2)	0 (0)	3.61	0.83	มาก
6. สามารถปรับตัวได้ดีและ รวดเร็วเมื่อต้องพบกับ สภาพแวดล้อมใหม่ๆหรือ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เสมอ	22 (22.9)	49 (51.0)	23 (24.0)	2 (2.1)	0 (0)	3.95	0.75	มาก
7. พยายามหาช่องทางในการ ประกอบอาชีพอิสระหรือ สร้างธุรกิจส่วนตัว	25 (26.0)	42 (43.8)	27 (28.1)	2 (2.1)	0 (0)	3.94	0.79	มาก
8. มีความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีใหม่ๆเฉพาะของ อาชีพ	7 (7.3)	40 (41.7)	39 (40.6)	10 (10.4)	0 (0)	3.46	0.78	ปาน กลาง
รวม						3.66	0.79	มาก

จากตารางที่ 6 นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ตอบแบบสอบถาม จากจำนวน 96 คน ส่วนมากให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านความสามารถอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม (3.66) การให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านความรู้เป็นรายชื่อพบว่า ในด้านสามารถปรับตัวได้ดีและรวดเร็วเมื่อต้องพบกับสภาพแวดล้อมใหม่ๆหรือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเสมอ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (3.95) รองลงมาด้านพยายามหาช่องทางในการประกอบอาชีพอิสระหรือสร้างธุรกิจส่วนตัว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.94) ด้านพยายามฝึกทักษะด้านคอมพิวเตอร์เพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.83) ด้านใช้สำนักงานได้ดี เช่น เครื่องโทรสาร เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องพิมพ์ดีดไทย-อังกฤษ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.61) ด้านพยายามเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.57) ด้านมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆเฉพาะของอาชีพ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.46) ด้านพยายามฝึกทักษะด้านภาษาต่างประเทศเพิ่มเติม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (3.45) และด้านอบรมความรู้ใหม่เพิ่มเติมเพื่อการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (3.43)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวางแผนอาชีพด้านบุคลิกภาพ

การวางแผนอาชีพด้าน บุคลิกภาพ	ระดับความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
	5	4	3	2	1			
1. บุคลิกภาพมี ความสำคัญต่อการเลือก อาชีพของท่าน	24 (25.0)	51 (53.1)	17 (17.7)	3 (3.1)	1 (1.0)	3.98	0.81	มาก
2. เลือกอาชีพที่ตรงกับ อุปนิสัยหรือบุคลิกภาพ ของท่าน	24 (25.0)	51 (53.1)	18 (18.8)	3 (3.1)	0 (0)	4.00	0.75	มาก
3. พยายามพัฒนา บุคลิกภาพเพื่อเตรียม ความพร้อมก่อนการ ประกอบอาชีพ	22 (22.9)	46 (47.9)	24 (25.0)	4 (4.2)	0 (0)	3.90	0.80	มาก
4. มีความเชื่อว่า บุคลิกภาพมีส่วนช่วยให้ เกิดความสำเร็จหรือ ความก้าวหน้าในการ ประกอบอาชีพ	31 (32.3)	39 (40.6)	24 (25.0)	2 (2.1)	0 (0)	4.03	0.81	มาก
รวม						3.98	0.79	มาก

จากตารางที่ 7 นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ตอบแบบสอบถาม จากจำนวน 96 คน ส่วนมากให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม (3.98) การให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านบุคลิกภาพเป็นรายชื่อพบว่า ในด้านมีความเชื่อว่าบุคลิกภาพมีส่วนช่วยให้เกิดความสำเร็จหรือความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (4.03) รองลงมาด้านเลือกอาชีพที่ตรงกับอุปนิสัยหรือบุคลิกภาพของท่าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (4.00) ด้านบุคลิกภาพมีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพของท่าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.98) และด้านพยายามพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (3.90)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวางแผนอาชีพด้านการฝึกประสบการณ์

การวางแผนอาชีพด้าน การฝึกประสบการณ์	ระดับความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
	5	4	3	2	1			
1. หาโอกาสไปฝึกงาน ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ สาขาวิชาที่ศึกษา	24 (25.0)	35 (36.5)	34 (35.4)	2 (2.1)	1 (1.0)	3.82	0.87	มาก
2. ได้เข้าร่วมการอบรม เรื่องการเตรียมตัวฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ	13 (13.5)	39 (40.6)	34 (35.4)	10 (10.4)	0 (0)	3.57	0.86	มาก
3. ได้สอบถามอาจารย์ หรือรุ่นพี่ถึงการวางตัว ในการสัมภาษณ์	13 (13.5)	33 (34.4)	40 (41.7)	8 (8.3)	2 (2.1)	3.49	0.91	ปาน กลาง
4. เคยทำงานพิเศษ เกี่ยวกับสาขาวิชาที่ เรียน	11 (11.5)	20 (20.8)	19 (19.8)	28 (29.2)	18 (18.8)	2.77	1.29	ปาน กลาง
5. ได้ฝึกงานตรงกับ เลือกเอกของท่าน	20 (20.8)	22 (23.0)	32 (33.3)	16 (16.7)	6 (6.2)	3.35	1.17	ปาน กลาง
รวม						3.40	1.02	ปาน กลาง

จากตารางที่ 8 นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ตอบแบบสอบถาม จากจำนวน 96 คน ส่วนมากให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านการฝึกประสบการณ์อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม (3.40) การให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านการฝึกประสบการณ์เป็นรายข้อพบว่า ในด้านหาโอกาสไปฝึกงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่ศึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.82) รองลงมาด้านได้เข้าร่วมการอบรมเรื่องการเตรียมตัวฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.57) ด้านได้สอบถามอาจารย์หรือรุ่นพี่ถึงการวางตัวในการสัมภาษณ์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (3.49) ด้านได้ฝึกงานตรงกับเลือกเอกของท่าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (3.35) และเรื่องเคยทำงานพิเศษเกี่ยวกับสาขาวิชาที่เรียน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (2.77)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวางแผนอาชีพด้านการวิเคราะห์อาชีพ

การวางแผนอาชีพด้านการวิเคราะห์อาชีพ	ระดับความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
	5	4	3	2	1			
1. วางแผนเลือกอาชีพตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของท่าน	29 (30.2)	43 (44.8)	20 (20.8)	4 (4.2)	0 (0)	4.01	0.83	มาก
2. วางแผนเลือกอาชีพตามแนวโน้มของตลาดแรงงาน	15 (15.6)	36 (37.5)	38 (39.6)	6 (6.2)	1 (1.0)	3.60	0.86	มาก
3. วางแผนเลือกอาชีพที่มีโอกาสก้าวหน้าและประสบความสำเร็จ	28 (29.2)	47 (48.9)	18 (18.8)	3 (3.1)	0 (0)	4.04	0.78	มาก
4. วางแผนเลือกอาชีพที่เป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องจากคนในสังคม	21 (21.9)	40 (41.7)	29 (30.2)	6 (6.2)	0 (0)	3.79	0.86	มาก
5. วางแผนเลือกอาชีพที่ให้ผลตอบแทนหรือมีรายได้สูง	31 (32.3)	48 (50.0)	15 (15.6)	1 (1.0)	1 (1.0)	4.11	0.78	มาก
6. วางแผนเลือกอาชีพที่มีความมั่นคง	36 (37.5)	42 (43.8)	17 (17.7)	1 (1.0)	0 (0)	4.18	0.75	มาก
7. วางแผนเลือกอาชีพให้ตรงกับเลือกเอกที่ท่านเรียน	15 (15.6)	35 (36.5)	39 (40.6)	5 (5.2)	2 (2.1)	3.58	0.89	มาก
8. ผู้ปกครอง/ญาติ มีส่วนร่วมในการเลือกอาชีพของท่าน	12 (12.5)	36 (37.5)	37 (38.5)	8 (8.3)	3 (3.1)	3.48	0.93	ปานกลาง
9. อาจารย์/เพื่อน/รุ่นพี่ มีส่วนร่วมในการเลือกอาชีพของท่าน	8 (8.3)	14 (14.6)	42 (43.8)	20 (20.8)	12 (12.5)	2.85	1.09	ปานกลาง
10. แหล่งที่เป็นการจัดงาน/หน่วยงานจัดหางาน เช่น กรมแรงงาน	6 (6.2)	20 (20.8)	33 (34.4)	26 (27.1)	11 (11.5)	2.83	1.08	ปานกลาง
รวม						3.65	0.89	มาก

จากตารางที่ 9 นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ตอบแบบสอบถาม จากจำนวน 96 คน ส่วนมากให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านการวิเคราะห์อาชีพ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม (3.65) การให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านการวิเคราะห์อาชีพเป็นรายข้อพบว่า ในด้านวางแผนเลือกอาชีพที่มีความมั่นคง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.18) รองลงมาด้านวางแผนเลือกอาชีพที่ให้ผลตอบแทนหรือมีรายได้สูง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (4.11) ด้านวางแผนเลือกอาชีพที่มีโอกาสก้าวหน้าและประสบความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (4.04) ด้านวางแผนเลือกอาชีพตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของท่าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (4.01) เรื่องวางแผนเลือกอาชีพที่เป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องจากคนในสังคม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.79) ด้านวางแผนเลือกอาชีพตามแนวโน้มของตลาดแรงงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.60) ด้านวางแผนเลือกอาชีพให้ตรงกับเลือกเอกที่ท่านเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.58) เรื่องผู้ปกครอง/ญาติ มีส่วนร่วมในการเลือกอาชีพของท่าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (3.48) เรื่องอาจารย์/เพื่อน/รุ่นพี่ มีส่วนร่วมในการเลือกอาชีพของท่าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (2.85) และด้านแหล่งที่เป็นการจัดหางาน/หน่วยงานจัดหางาน เช่น กรมแรงงาน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (2.83)

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากการเตรียมความพร้อมก่อนการประกอบอาชีพ

1. ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพราะความรู้อยังไม่แน่นเท่าที่ควรและยังน้อยเกินไปทั้งในด้านที่เรียนและความรู้นอกห้อง มีเกรดเฉลี่ยน้อย รวมทั้งความรู้ในด้านงานที่จะไปประกอบอาชีพ
2. ต้องพัฒนาด้านภาษาและด้านคอมพิวเตอร์ให้มากกว่านี้ เพราะยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร และคิดว่ายังไม่มีความสามารถพอที่จะออกไปทำงานจริงๆ รวมทั้งเรื่องของการใช้เครื่องมือ หรือเทคโนโลยีต่างๆ
3. การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ เพื่อนใหม่ สถานที่ใหม่ รวมทั้งสถานที่ทำงานอาจจะไกลเกินไป มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ขาดความเชื่อมั่น ไม่กล้าสมัครงาน
4. หาที่ฝึกงานยาก เพราะไม่มีแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานประกอบการ อยากให้มีการแนะแนวเกี่ยวกับอาชีพ และควรจัดอบรมเกี่ยวกับการเตรียมฝึกประสบการณ์ให้มากกว่านี้ ควรให้มีระยะเวลาในการฝึกงานมากกว่านี้ ขาดความพร้อมในการที่จะเข้าทำงาน ขาดที่ปรึกษาก่อนการทำงาน
5. ข้อมูลการจัดหางานไม่เพียงพอ ตลาดแรงงานมีจำกัด คนตกงานเยอะ ตัวเองยังตื่นเต้นและประหม่าในการสอบสัมภาษณ์ สาขาที่เรียนไม่ตรงกับอาชีพที่อยากทำ
6. จบแล้วจะทำอะไรดี เพราะตำแหน่งที่รองรับอาจจะมีน้อย ไม่ได้งานที่เป็นงานจริงๆ ไม่มีเวลาเตรียมความพร้อมเพราะต้องเรียนด้วย รวมไปถึงเศรษฐกิจในปัจจุบันไม่ดี

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การวางแผนอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการวางแผนอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร กลุ่มประชากร คือ นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 96 คน ในปีการศึกษา 2551 ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำข้อมูลใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ตอบแบบสอบถาม จากจำนวน 96 คน พบว่าเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ (80.2) และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ (19.8)

นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ตอบแบบสอบถาม จากจำนวน 96 คน พบว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วง 2.51 - 3.00 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ (42.7) รองลงมาจากนักศึกษามีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วง 3.01 - 3.50 คิดเป็นร้อยละ (26) นักศึกษามีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วง 2.01 - 2.50 คิดเป็นร้อยละ (21.9) และนักศึกษามีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วง 3.51 - 4.00 น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ (9.4)

นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ตอบแบบสอบถาม จากจำนวน 96 คน ส่วนมากศึกษาอยู่ในกลุ่มวิชาเอกการจัดการงานบุคคล คิดเป็นร้อยละ (31.2) รองลงมาศึกษาอยู่ในกลุ่มวิชาเอกการจัดการการตลาด คิดเป็นร้อยละ (25) นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มวิชาเอกการจัดการการเงิน คิดเป็นร้อยละ (20.8) น้อยที่สุดศึกษาอยู่ในกลุ่มวิชาเอกการจัดการธุรกิจขนาดย่อม และ การจัดการการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ (11.5)

ตอนที่ 2 การวางแผนอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

การวางแผนอาชีพ

นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ตอบแบบสอบถาม จากจำนวน 96 คน ส่วนมากให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม คือ (3.65) การให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพรายด้านพบว่าด้านบุคลิกภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ (3.98) ด้านความสามารถ มีค่าเฉลี่ยรองลงมา (3.66) ด้านการวิเคราะห์อาชีพ มีค่าเฉลี่ย คือ (3.65) ด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ย คือ (3.58) และด้านการฝึกประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ (3.40)

การวางแผนอาชีพด้านความรู้

นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ตอบแบบสอบถาม จากจำนวน 96 คน ส่วนมากให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านความรู้ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม (3.58) การให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านความรู้เป็นรายข้อพบว่า ในด้านความพยายามศึกษาเพื่อสอบให้ได้เกรดสูงๆเพื่อได้หาโอกาสในการทำงานมากขึ้น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.86) รองลงมาด้านความพยายามศึกษาหาความรู้ใหม่ๆหรือทันสมัยอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.60) ด้านหาโอกาสในการเรียนรู้และฝึกฝนเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.53) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (3.45) อยู่ในระดับปานกลาง มี 2 ด้าน คือด้านศึกษาหาความรู้ในมหาวิทยาลัยอย่างเพียงพอ ด้านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่ต้องการทำ

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

การวางแผนอาชีพด้านความสามารถ

นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ตอบแบบสอบถาม จากจำนวน 96 คน ส่วนมากให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านความสามารถอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม (3.66) การให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านความรู้เป็นรายข้อพบว่า ในด้านสามารถปรับตัวได้ดีและรวดเร็วเมื่อต้องพบกับสภาพแวดล้อมใหม่ๆหรือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเสมอ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.95) รองลงมาด้านพยายามหาช่องทางในการประกอบอาชีพอิสระหรือสร้างธุรกิจส่วนตัว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.94) ด้านพยายามฝึกทักษะด้านคอมพิวเตอร์เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเอง

อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.83) ด้านใช้สำนักงานได้ดี เช่น เครื่องโทรสาร เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องพิมพ์ดีดไทย-อังกฤษ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.61) ด้านพยายามเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.57) ด้านมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆเฉพาะของอาชีพ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.46) ด้านพยายามฝึกทักษะด้านภาษาต่างประเทศเพิ่มเติม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (3.45) และด้านอบรมความรู้ใหม่เพิ่มเติมเพื่อการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (3.43)

การวางแผนอาชีพด้านบุคลิกภาพ

นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ตอบแบบสอบถาม จากจำนวน 96 คน ส่วนมากให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม (3.98) การให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านบุคลิกภาพเป็นรายข้อพบว่า ในด้านมีความเชื่อว่าบุคลิกภาพมีส่วนช่วยให้ความสำเร็จหรือความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (4.03) รองลงมาด้านเลือกอาชีพที่ตรงกับอุปนิสัยหรือบุคลิกภาพของท่าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (4.00) ด้านบุคลิกภาพมีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพของท่าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.98) และด้านพยายามพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (3.90)

การวางแผนอาชีพด้านการฝึกประสบการณ์

นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ตอบแบบสอบถาม จากจำนวน 96 คน ส่วนมากให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านการฝึกประสบการณ์อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม (3.40) การให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านการฝึกประสบการณ์เป็นรายข้อพบว่า ในด้านหาโอกาสไปฝึกงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่ศึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (3.82) รองลงมาด้านได้เข้าร่วมการอบรมเรื่องการเตรียมตัวฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.57) ด้านได้สอบถามอาจารย์หรือรุ่นพี่ถึงการวางตัวในการสัมภาษณ์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (3.49) ด้านได้ฝึกงานตรงกับเลือกเอกของท่าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (3.35) และด้านเคยทำงานพิเศษเกี่ยวกับสาขาวิชาที่เรียน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (2.77)

การวางแผนอาชีพด้านการวิเคราะห์อาชีพ

นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ตอบแบบสอบถาม จากจำนวน 96 คน ส่วนมากให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านการวิเคราะห์อาชีพ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม (3.65) การให้ความสำคัญต่อการวางแผนเลือกอาชีพด้านการวิเคราะห์อาชีพเป็นรายข้อพบว่า ในด้านวางแผนเลือกอาชีพที่มีความมั่นคง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (4.18) รองลงมาด้านวางแผนเลือกอาชีพที่ให้ผลตอบแทนหรือมีรายได้สูง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (4.11) ด้านวางแผนเลือกอาชีพที่มีโอกาสก้าวหน้าและประสบความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (4.04) ด้านวางแผนเลือกอาชีพตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของท่าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (4.01) ด้านวางแผนเลือกอาชีพที่เป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องจากคนในสังคม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.79) ด้านวางแผนเลือกอาชีพตามแนวโน้มของตลาดแรงงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.60) ด้านวางแผนเลือกอาชีพให้ตรงกับเลือกเอกที่ท่านเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (3.58) ด้านผู้ปกครอง/ญาติ มีส่วนร่วมในการเลือกอาชีพของท่าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (3.48) เรื่องอาจารย์/เพื่อน/รุ่นพี่ มีส่วนร่วมในการเลือกอาชีพของท่าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (2.85) และด้านแหล่งที่เป็นการจัดหา งาน/หน่วยงานจัดหางาน เช่น กรมแรงงาน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (2.83)

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากการเตรียมความพร้อมก่อนการประกอบอาชีพ

ปัญหาและอุปสรรคที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด สามารถสรุปได้ว่านักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ ชั้นปีที่ 4 ที่ตอบแบบสอบถาม จากจำนวน 96 คน มีปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆดังนี้

ด้านความรู้

ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพราะความรู้ยังไม่แน่นเท่าที่ควรและยังน้อยเกินไปทั้งในด้านที่เรียนและความรู้นอกห้อง มีเกรดเฉลี่ยน้อย รวมทั้งความรู้ในด้านงานที่จะไปประกอบอาชีพ

ด้านความสามารถ

ต้องพัฒนาด้านภาษาและด้านคอมพิวเตอร์ให้มากกว่านี้ เพราะยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร และคิดว่ายังไม่มีความสามารถที่จะออกไปทำงานจริงๆ รวมทั้งเรื่องของการใช้เครื่องมือ หรือเทคโนโลยีต่างๆ

ด้านบุคลิกภาพ

การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ เพื่อนใหม่ สถานที่ใหม่ รวมทั้งสถานที่ทำงานอาจจะไกลเกินไป มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ขาดความเชื่อมั่น ไม่กล้าสมัครงาน

ด้านการฝึกประสบการณ์

หาที่ฝึกงานยาก เพราะไม่มีแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานประกอบการ อยากให้มีการแนะแนวเกี่ยวกับอาชีพ และควรจัดอบรมเกี่ยวกับการเตรียมฝึกประสบการณ์ให้มากกว่านี้ ควรให้มีระยะเวลาในการฝึกงานมากกว่านี้ ขาดความพร้อมในการที่จะเข้าทำงาน ขาดที่ปรึกษาก่อนการทำงาน

ด้านการวิเคราะห์อาชีพ

ข้อมูลการจัดหางานไม่เพียงพอ ตลาดแรงงานมีจำกัด คนตกงานเยอะ ตัวเองยังตื่นเต้นและประหม่าในการสอบสัมภาษณ์ สาขาที่เรียนไม่ตรงกับอาชีพที่อยากทำ

อื่นๆ

จบแล้วจะทำอะไรดี เพราะตำแหน่งที่รองรับอาจจะมีน้อย ไม่ได้งานที่เป็นงานจริงๆ ไม่มีเวลาเตรียมความพร้อมเพราะต้องเรียนด้วย รวมไปถึงเศรษฐกิจในปัจจุบันไม่ดี

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องปัจจัยการวางแผนเลือกอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ใน 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการฝึกประสบการณ์ และด้านการวิเคราะห์อาชีพ

ด้านความรู้ จากผลการวิเคราะห์พบว่านักศึกษามีการวางแผนเลือกอาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านความพยายามศึกษาเพื่อสอบให้ได้เกรดสูงๆเพื่อได้หาโอกาสในการทำงานมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด มีการวางแผนในด้านความรู้เท่าๆกัน อันเนื่องมาจากทุกๆคนก็ต้องการที่จะมีความรู้ให้มากที่สุดเพื่อที่จะสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ตามที่ตนต้องการ นอกจากนี้ยังหาโอกาสที่จะเรียนรู้และฝึกฝนเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของผู้จ้างงาน(ทบวงมหาวิทยาลัย 2530: 57-59) จากการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของผู้จ้างงานพบว่า ผู้จ้างงานต้องการบัณฑิตที่มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ในด้านความรู้ความสามารถได้แก่ มีความรู้ความสามารถเฉพาะสาขา มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและพัฒนาวิชาชีพ เช่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา และมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของนายจ้าง

ด้านความสามารถ จากผลการวิเคราะห์พบว่านักศึกษามีการวางแผนเลือกอาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านสามารถปรับตัวได้ดีและรวดเร็วเมื่อต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมใหม่ๆหรือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก อันเนื่องมาจากทุกๆคนต้องการที่ฝึกทักษะในเรื่องของภาษาต่างประเทศ คอมพิวเตอร์ เครื่องใช้สำนักงาน การใช้เทคโนโลยีใหม่รวมทั้งในเรื่องของการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ๆหรือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเสมอ เพราะในเวลาที่เราต้องออกไปประกอบอาชีพจริงจะได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและไม่มีข้อบกพร่อง และเพื่อให้เป็นที่ต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของผู้จ้างงาน (ทบวงมหาวิทยาลัย 2530: 57-59) จากการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของผู้

จ้างงาน พบว่า ผู้จ้างงานต้องการบัณฑิตที่มีคุณลักษณะดังนี้ คือ ในด้านความรู้ความสามารถได้แก่ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและพัฒนาวิชาชีพ เช่น การเรียนรู้งานใหม่ได้เร็ว มีความรู้ความสามารถพิเศษ เช่น กฎหมาย ภาษาต่างประเทศ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ด้านบุคลิกภาพ จากผลการวิเคราะห์พบว่านักศึกษาที่มีการวางแผนเลือกอาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านมีความเชื่อว่าบุคลิกภาพมีส่วนช่วยให้เกิดความสำเร็จหรือความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการวางแผนในด้านบุคลิกภาพเท่าๆกัน อันเนื่องมาจากทุกคน ต้องรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ตนเอง มีความเชื่อมั่นพร้อมและกล้าที่จะทำสิ่งใหม่ๆ รู้จักการแต่งกายที่เหมาะสม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา รวมทั้งมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์และคล่องแคล่วว่องไว เพราะบุคลิกภาพเป็นสิ่งที่ผู้อื่นสามารถมองเห็นได้และถ้าเรามีบุคลิกภาพที่ดีก็จะทำให้ผู้ที่พบเห็นเกิดความประทับใจได้ตั้งแต่แรกเห็นและอาจจะนำไปสู่ความสำเร็จในอนาคตได้ ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของผู้จ้างงาน (ทบวงมหาวิทยาลัย 2530: 57-59) จากการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของผู้จ้างงาน พบว่าผู้จ้างงานต้องการบัณฑิตที่มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ในด้านบุคลิกภาพได้แก่ บุคลิกภาพในการปฏิบัติงาน เช่น ความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย ความตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์สุจริต ความเอาใจใส่ตั้งใจทำงาน บุคลิกภาพทางสังคม เช่น ความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความประพฤติดี บุคลิกภาพด้านอารมณ์ เช่น ควบคุมอารมณ์ได้ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส สุขุม ใจเย็น จิตใจเข้มแข็ง บุคลิกภาพด้านสุขภาพร่างกาย เช่น แข็งแรงสมบูรณ์ คล่องแคล่วว่องไว สะอาดเรียบร้อย และสอดคล้องกับ กองส่งเสริมมีงานทำ(2541: 51-54) กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นสิ่งจำเป็นอีกประการหนึ่งที่บุคคลควรสร้างขึ้นนอกเหนือจากความรู้ความสามารถในการทำงานเพราะมีผลให้การทำงานประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น คนที่มีบุคลิกภาพดีย่อมส่งผลต่อความสำเร็จในการทำงานด้วย

ด้านการฝึกประสบการณ์ จากผลการวิเคราะห์พบว่านักศึกษาที่มีการวางแผนเลือกอาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะด้านหาโอกาสไปฝึกงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่ศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีการเตรียมความพร้อมในด้านการฝึกประสบการณ์เท่าๆกัน อันเนื่องมาจากทุกคนก็ต้องการที่จะทำงานในสาขาวิชาที่ตนเองศึกษามาและในการฝึกประสบการณ์นั้นจะทำให้เราได้ทักษะในด้านต่างๆเพิ่มขึ้นมากมายเพราะเวลาทำงานจริงเราย่อมพบข้อบกพร่องเสมอซึ่งแตกต่างกับตอนเรียนในห้องเราจะรู้แค่ทฤษฎี เมื่อเวลาที่เราเจอปัญหาในเวลา

ที่เราฝึกประสบการณ์เราก็จะได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาโดยเราอาจจะมีพี่ช่วยในการแก้ปัญหาหรือเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาด้วยตนเองและเราก็สามารถที่จะนำวิธีการแก้ปัญหาต่างๆที่เราได้เรียนรู้ตอนที่เรฝึกประสบการณ์มาใช้ในเวลาที่เราทำงานจริงเมื่อเวลาที่เกิดปัญหาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ กองส่งเสริมการมีงานทำ (2541: 51-54) กล่าวถึงสิ่งที่นายจ้างพบจากตัวผู้สมัครและต้องการจ้างเขาทำงาน กล่าวถึงการทำงานเป็นทีม มีลักษณะที่แสดงออก คือ เคยทำงานในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของทีมที่ประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็กิจกรรมของโรงเรียน กิจกรรมของหมู่บ้าน หรือการทำงานของที่ทำงาน ให้ความสำคัญของความสำเร็จของกลุ่มมาก่อนความสำเร็จของตนเองหรือความต้องการส่วนตัว มีมนุษยสัมพันธ์และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสมาชิกอื่นในทีมได้

ด้านการวิเคราะห์อาชีพ จากผลการวิเคราะห์พบว่านักศึกษามีการวางแผนเลือกอาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านวางแผนเลือกอาชีพที่มีความมั่นคง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีการเตรียมความพร้อมในด้านการฝึกประสบการณ์เท่าๆกัน อันเนื่องมาจากข้อมูลการจัดหางานไม่เพียงพอ ตลาดแรงงานมีจำกัด คนต่งงานเยอะ ตัวเองยังตื่นเต้นและประหม่าในการสอบสัมภาษณ์สาขาที่เรียนไม่ตรงกับอาชีพที่อยากทำ ซึ่งสอดคล้องกับ สุวรรณมา จงประเสริฐพร (2540: 12) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของวิลเลียมสัน (Williamson's Traits and Factors Theory) เกี่ยวกับการเลือกอาชีพไว้ว่าประกอบด้วยหลัก 3 ประการ คือ

1. การวิเคราะห์ตนเอง ในด้านความสามารถ ความสนใจ
2. การวิเคราะห์อาชีพ โดยบุคคลจะต้องแสวงหาความรู้เกี่ยวกับลักษณะอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงาน เวลาและทุนทรัพย์ที่ใช้ในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ รายได้ ความมั่นคงและโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ

3. การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การวางแผนอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร นำมาสู่ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับคณะกรรมการจัดการ

1. ควรปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้มีความทันสมัยและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้และเกิดคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยการสร้างโอกาสให้กับนักศึกษา สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ต่างๆ ได้

2. ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไปด้วยกัน โดยใช้รูปแบบการฝึกงานหรือการฝึกอาชีพเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยให้โอกาสในการทดลองปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการต่างๆ ที่ตรงกับสาขาวิชาที่ตนเองเรียนมา

3. ควรเป็นศูนย์กลางระหว่างนักศึกษา กับสถานประกอบการ โดยเสริมสร้างบทบาทงานบริการงานแนะแนวอาชีพให้เป็นหน่วยงานกลางระหว่างนักศึกษา กับสถานประกอบการ เพื่อให้ นักศึกษาทราบความต้องการของสถานประกอบการ และสามารถพัฒนาเองให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพได้ นอกจากนี้ควรจัดให้มีการฝึกอบรม การจัดสัมมนา หรือการจัดนิทรรศการ เกี่ยวกับการเตรียมตัวการประกอบอาชีพรวมทั้งการพัฒนาระบบข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ เพื่อนำไปสู่การจัดการระบบการเตรียมความพร้อมให้แก่ นักศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษา

1. ควรให้ความสำคัญกับการสำรวจตนเองเพื่อให้ทราบจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ควรสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความกระตือรือร้น และมีความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และบุคลิกภาพของตนเองเสมอ

2. ควรแสวงหาทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัยและใช้อย่างคุ้มค่า

3. ควรใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น การฝึกงานเพื่อหาประสบการณ์ทำงาน การฝึกอบรมความรู้เพิ่มเติม

4. ควรฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

ควรศึกษาการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศิลปากรในคณะหรือสาขาวิชาอื่นๆเพิ่มเติม เพื่อศึกษาความเหมือนหรือความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาในแต่ละคณะและสาขาวิชาอย่างชัดเจนชัดเจนขึ้น

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชบัญญัติ. การใช้ SPSS for Window ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526
- กาญจนา ป้องสีดา. “ความคับข้องใจในการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบัน
ราชภัฏมหาสารคาม” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2544
- ไชยยศ ธงภักดิ์. “การศึกษาปัจจัยที่ใช้ประกอบการเลือกอาชีพและการเตรียมตัวของ
นักศึกษาสถาบันการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์หลักสูตร
ปริญญา ศึกษามหาบัณฑิต(การอุดมศึกษา), 2547
- ดำรง ทิพย์โยธา. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS for Window 12. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- ทพวงมหาวิทยาลัย.2530. รายงานประจำปี 2530.กรุงเทพมหานคร: บริษัทแอดวานซ์
บุญชม ศรีสะอาด. งานวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น, 2535
- เบญจพร วชิรศรีสุนทร. “ศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมเพื่อการมีงานทำของนักศึกษา
ธรรมศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545
- พิพัฒน์ บุญฉิม. “ศึกษาเรื่องการวางแผนเข้าสู่อาชีพของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูงใน
จังหวัดฉะเชิงเทรา.” วิทยานิพนธ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง,
2545
- สุวรรณ จงประเสริฐพร. การวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540
- แสงชัย สุนทรวัฒน์. นิตยสารชีวิตต้องสู้ รายสัปดาห์. กรุงเทพมหานคร, 2539

ภาคผนวก

ผลงานวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาตรี

แบบสอบถาม

เรื่องการวางแผนอาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป ชั้นปีที่4
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. เกรดเฉลี่ยสะสม (GPA.)

1.50 – 2.00

2.01 – 2.50

2.51 – 3.00

3.01 – 3.50

3.51 – 4.00

3. กลุ่มวิชาเอกเลือก

การจัดการการตลาด

การจัดการงานบุคคล

การจัดการการเงิน

การจัดการธุรกิจขนาดย่อม

การจัดการการดำเนินงาน

ผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ระดับปริญญาตรี

ส่วนที่ 2 การวางแผนอาชีพ

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในระดับความคิดเห็นให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อ	การวางแผนอาชีพ	ระดับความสำคัญ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านความรู้						
1.	ท่านพยายามศึกษาเพื่อสอบให้ได้เกรดสูงๆเพื่อได้หาโอกาสในการทำงานมากขึ้น					
2.	ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่ต้องการทำ					
3.	ท่านหาโอกาสในการเรียนรู้และฝึกฝนเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ					
4.	ท่านได้ศึกษาหาความรู้จากในมหาวิทยาลัยอย่างเพียงพอ					
5.	ท่านพยายามศึกษาหาความรู้ใหม่ๆหรือทันสมัยอยู่เสมอ					
ด้านความสามารถ						
6.	ท่านพยายามเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอยู่เสมอ					
7.	ท่านพยายามฝึกทักษะด้านภาษาต่างประเทศเพิ่มเติม					
8.	ท่านพยายามฝึกทักษะด้านคอมพิวเตอร์เพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาตนเอง					
9.	ท่านฝึกอบรมความรู้ใหม่เพิ่มเติมเพื่อการประกอบอาชีพ					
10.	ท่านฝึกใช้เครื่องใช้สำนักงานได้ดี เช่น เครื่องโทรสาร เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องพิมพ์ดีดไทย-อังกฤษ					
11.	ท่านสามารถปรับตัวได้ดีและรวดเร็วเมื่อต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมใหม่ๆหรือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเสมอ					
12.	ท่านพยายามหาช่องทางในการประกอบอาชีพอิสระหรือสร้างธุรกิจส่วนตัว					
13.	ท่านมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆเฉพาะของอาชีพ					

ข้อ	การวางแผนอาชีพ	ระดับความสำคัญ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านบุคลิกภาพ						
14.	บุคลิกภาพมีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพของท่าน					
15.	ท่านจะเลือกอาชีพที่ตรงกับอุปนิสัยหรือบุคลิกภาพของท่าน					
16.	ท่านพยายามพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการประกอบอาชีพ					
17.	ท่านมีความเชื่อว่าบุคลิกภาพมีส่วนช่วยให้เกิดความสำเร็จหรือความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ					
ด้านการฝึกประสบการณ์						
18.	ท่านหาโอกาสไปฝึกงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่ศึกษา					
19.	ท่านได้เข้าร่วมการอบรมเรื่องการเตรียมตัวฝึกประสบการณ์วิชาชีพ					
20.	ท่านได้สอบถามอาจารย์หรือรุ่นพี่ถึงการวางตัวในการสัมภาษณ์					
21.	ท่านเคยทำงานพิเศษเกี่ยวกับสาขาวิชาที่เรียน					
22.	ท่านได้ฝึกงานตรงกับเลือกเอกของท่าน					
ด้านการวิเคราะห์อาชีพ						
23.	ท่านวางแผนเลือกอาชีพตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของท่าน					
24.	ท่านวางแผนเลือกอาชีพตามแนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงาน					
25.	ท่านวางแผนเลือกอาชีพที่มีโอกาสก้าวหน้าและประสบความสำเร็จ					
26.	ท่านวางแผนเลือกอาชีพที่เป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องจากคนในสังคม					

ข้อ	การวางแผนอาชีพ	ระดับความสำคัญ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
27.	ท่านวางแผนเลือกอาชีพที่ให้ผลตอบแทนหรือมีรายได้สูง					
28.	ท่านวางแผนเลือกอาชีพที่มีความมั่นคง					
29.	ท่านวางแผนเลือกอาชีพให้ตรงกับเลือกเอกที่ท่านเรียน					
30.	ผู้ปกครอง/ญาติ มีส่วนร่วมในการเลือกอาชีพของท่าน					
31.	อาจารย์/เพื่อน/รุ่นพี่ มีส่วนร่วมในการเลือกอาชีพของท่าน					
32.	แหล่งที่เป็นการจัดหางาน/หน่วยงานจัดหางาน เช่น กรมแรงงาน					

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคจากการเตรียมความพร้อมก่อนการประกอบอาชีพ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางสาวเนตรชนก บัวทอง
วันเดือนปีเกิด 22 มิถุนายน 2529
ที่อยู่ 54 หมู่ 3 ต. บางสะพาน อ. บางสะพานน้อย จ. ประจวบคีรีขันธ์ 77170
โทรศัพท์ 085-4410563
ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2541 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านบางสะพานน้อย
ประจวบคีรีขันธ์
- พ.ศ. 2547 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัด
เพชรบุรี
- พ.ศ. 2551 ศึกษาระดับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจ
ทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี